

Miljøgodkendelse Viuf Skovvej 99, 6052 Viuf

Meddelelsesdato
14. januar 2015

Kolding Kommune
Landbrug
Nytorgv 11
6000 Kolding
Tlf.: 79 79 74 39

Miljøgodkendelse efter husdyrloven
§ 11 stk. 2

2	Grundlag og Resumé	4
2.1	Grundlaget for miljøgodkendelsen	4
2.2	Sammenfatning	5
3	Generelle forhold	7
3.1	Kort beskrivelse af projektet	7
3.2	Meddelelsespligt	7
3.3	Gyldighed	8
3.4	Retsbeskyttelse og revurdering	8
4	Bedriftens placering	9
4.1	Placering i forhold til afstandskrav	9
4.2	Placering i henhold til landskabet og kommunale retningslinjer	9
5	Husdyrhold	11
5.1	Husdyrhold	11
6	Stald- og lageranlæg	12
6.1	Stalde og ammoniakemissionen	12
6.2	Lageranlæg	14
7	Foder	15
8	Energi, spildevand og affald	16
8.1	Energi- og vandforbrug	16
8.2	Spildevand	17
8.3	Olietanke og Affald	17
9	Gener fra husdyrbruget	18
9.1	Lugt, fluegener samt skadedyr	18
9.2	Støj, støv og Transport	19
9.3	Lys	20
10	Anlæggets ammoniakpåvirkning af natur	21
11	Generelt om arealer	25
12	Gødningsmængder	26
13	Påvirkninger fra arealerne	27
13.1	Kommunale udpegninger og fortidsminder	27
13.2	Påvirkning af grundvand	27
13.3	Påvirkning af søer og vandløb	27
13.4	Påvirkning af hav- og kystområder	28
13.5	Påvirkning af beskyttet natur	33
13.6	Påvirkning af særligt beskyttede arter	33

14	Driftsforstyrrelser og egenkontrol	35
14.1	Egenkontrol og dokumentation	35
14.2	Driftsforstyrrelser eller uheld	35
15	Bedste tilgængelige teknik (BAT)	37
16	Alternativer og ophør.....	41
16.1	Alternative løsninger og 0-alternativ	41
16.2	Ophør af husdyrproduktionen	41
17	Konklusion	42
18	Klage- og søgsmålsvejledning og underretning	43
18.1	Klagevejledning og søgsmål.....	43
18.2	Underretning om godkendelsen.....	43
19	Bilagsoversigt	45

1 DATABLAD

ANSØGER

Navn	Hans Thorvald Schou Hansen
Adresse	Viuf Skovvej 99, 6052 Viuf
Telefon nr.	20899763
Mail	Mindegaard99@gmail.com

BEDRIFT

Navn	Mindegård Minkfarm
Adresse	Viuf Skovvej 99, 6052 Viuf
Matr. nr.	80a Viuf By, Viuf
CVR-nr.	97932255
CHR-nr.	65571

KONSULENT

Navn	Kopenhagen Fur – Elna Mortensen
Adresse	Agro Food Park 15, 8200 Århus N.
Telefon nr.	72132806
E-mail	emo@kopenhagenfur.com

MILJØGODKENDELSE UDARBEJDET AF

Kommune	Kolding Kommune
Sagsbehandler	Lise Arp
Kvalitetssikring	Marianne Yde
Journalnummer	14/12456

TILSYNSMYNDIGHED

Navn	Kolding Kommune
Adresse	Nytorv 11, 6000 Kolding
Telefon nr.	79 79 79 79 – Landbrugsafdelingen 79 79 74 39
E-mail	landbrug@kolding.dk
Hjemmeside	www.kolding.dk

2 GRUNDLAG OG RESUMÉ

2.1 GRUNDLAGET FOR MILJØGODKENDELSEN

Ansøgningen

Der er med ansøgningen den 23. maj 2014 ansøgt Kolding Kommune om tilladelse til en udvidelse af minkproduktionen på ejendommen Viuf Skovvej 99, 6052 Viuf.

Husdyrproduktionen udvides fra 1.600 årstæver til 1.900 årstæver svarende til en udvidelse fra 53,3 DE til 65,5 DE.

Der er den 23. maj 2014 modtaget beregninger i ansøgningsskema 65369 via www.husdyrgodkendelse.dk med senere opdateringer (farmN version 4.0 med beregningsmotor 2.2).

Grundlaget for miljøvurderingen

Miljøansøgningen med tilhørende bilag er hovedgrundlaget for kommunens miljøvurdering. Dertil har et miljøtilsyn i 2013 samt kommunens historiske miljøoplysninger bidraget til kommunens miljøvurdering af projektet.

Udkastet til miljøgodkendelsen har været i høring fra den 12. december 2014 til den 2. januar 2015 hos ansøger og øvrige parter i sagen. Der indkom bemærkninger fra ansøger til udkastet vedrørende formulering af vilkår 9, som Kolding Kommune har valgt at inddrage.

Da ansøgningen om udvidelse af ejendommen er modtaget inden den 1. august 2014 skal ansøgningen vurderes efter omregningsfaktoren 30 årstæver pr. dyreenhed.

Miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen omfatter bedriften med CVR-nr. 97932255 med tilhørende dyrehold (CHR-nr. 65571). Bedriften er beliggende Viuf Skovvej 99, 6052 Viuf. Der hører 23,6 ha udsprængningsareal til ejendommen. Der er gylleaftale med H. H. Maskinstation I/S, Tiufkærvej 120a, 7000 Fredericia, der har ca. 266 ha til rådighed. Disse aftalearealer er beliggende i Vejle Kommune. Vejle Kommune har udarbejdet en udtalelse som Kolding Kommune har modtaget den 19. september 2014 (se bilag 5).

Læsevejledning

Hovedparten af afsnittene i denne miljøgodkendelse er opdelt i to til tre underafsnit dels en miljøteknisk redegørelse, dels kommunens bemærkninger og vurdering og dels et afsnit om, hvilke vilkår afsnittet har medført.

Den miljøtekniske redegørelse beskriver primært de faktiske forhold på bedriften samt ansøgers ønsker og begrundelser for valg af bestemte forhold. I de efterfølgende afsnit fremgår kommunens miljøvurdering af den miljøtekniske redegørelse og om der eventuelt skal stilles vilkår for at sikre, at forholdene ikke giver anledning til væsentlige miljøpåvirkninger. Flere steder i teksten er der henvist til love, bekendtgørelser mm. Den fulde titel for disse generelle tekster kan ses i bilag 2.

2.2 SAMMENFATNING

Dyrehold og driftsforhold

Hans Schou Hansen søger om en § 11- godkendelse for bedriften Viuf Skovvej 99, 6052 Viuf. Han ønsker at ændre sin besætning fra 1.600 minktæver til 1.900 årstæver. Det svarer til en ændring fra 53,3 DE til 65,5 DE. Udvidelsen foregår i de eksisterende haller, og der bygges således ikke i forbindelse med udvidelsen.

Der hører 23,6 ha udspretningsareal til ejendommen. Der er gylleaftale med H. H. Maskinstation I/S, Tiufkærvej 120a, 7000 Fredericia, der råder over ca. 266 ha. Alle arealerne drives af H. H. Maskinstation I/S. Vejle Kommune har vurderet, at projektet ikke udløser krav om udarbejdelse af en § 16-godkendelse af arealerne beliggende i Vejle Kommune.

Anvendelse af Bedst Anvendelige Teknologi (BAT)

Krav til BAT-niveau for udledning af ammoniak fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg, er overholdt. Kravene er fastsat ud fra Miljøstyrelsens vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik samt afgørelser faldet i Natur- og Miljøklagenævnet. Der er ikke fastlagt BAT-krav til udledning af fosfor fra mink.

Husdyrbruget foretager de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik jf. § 19 i husdyrloven. De valgte teknikker er bl.a. tømning af gødningsrenderne to gange ugentligt, hvilket begrænser ammoniakfordampningen.

Eventuelle nabogener

Da afstandskravene i pelsdyrbekendtgørelsens § 3 er overholdt, forventes udvidelsen ikke at give anledning til mærkbare gener for naboerne.

Der vil desuden forsat blive foretaget flue- og skadedyrsbekæmpelse på ejendommen.

Der vil blive en stigning på 4 transporter til og fra ejendommen, som skyldes den øgede mængde husdyrgødning. Kørsel med gylle vil blive foretaget intensivt, således at den foregår på så få dage som muligt. Ved kørsel på offentlige veje vil der blive kørt hensynsfuldt.

Risiko for forurening

En væsentlig risiko for forurening er håndtering af flydende husdyrgødning. Denne risiko er væsentlig minimeret, da gyllen suges op af gyllebeholderen med sugekran. Desuden er der monteret en alarm på gyllebeholderen, da dette er et lovkrav, når beholderen ligger indenfor 100 m af et vandhul.

Der er udarbejdet en beredskabsplan for minimering af risiko for uheld, som også indeholder beskrivelser af afhjælpende foranstaltninger ved eventuelle uheld.

Påvirkning af beskyttet natur og internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder)

Ejendommen ligger i umiddelbar nærhed af to ammoniakfølsomme skove, hvortil der er beregnet ammoniakdeposition. Nærmeste Natura 2000-område er Højen Bæk i Vejle Kommune,

der er beliggende ca. 5,5 km nord for ejendommen. Det nærmeste Natura 2000-område i Kolding Kommune er Svanemosen, som ligger mere end 19 km syd for staldanlægget. Nærmeste sårbare naturområde jf. husdyrlovens § 7 er en hede beliggende i Kolding Kommune ca. 4 km syd for staldanlægget.

Den nærmeste § 3-beskyttet natur er en eng ca. 350 m sydøst for ejendommen i Kolding Kommune.

Nærmeste lokalitet, hvor der er registreringer af bilag IV-arter, er et vandhul beliggende 200 øst for anlægget. Arten, der er observeret på denne lokalitet, er løvfrø.

Det vurderes, at ammoniakdepositionen i det ansøgte projekt ikke udgør en væsentlig påvirkning af det nærmeste Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlægget vurderes dermed at være i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

Samlet vurdering

Kolding Kommune vurderer, at projektet under overholdelse af vilkårene i miljøgodkendelsen kan gennemføres uden væsentlige virkninger på miljøet, herunder påvirkning af naboer og de landskabelige, naturmæssige og kulturhistoriske værdier i området.

3 GENERELLE FORHOLD

3.1 KORT BESKRIVELSE AF PROJEKTET

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der ønskes at udvide fra 1.600 årstæver til 1.900 årstæver svarende til en udvidelse fra 53,3 DE til 65,5.

Udvidelsen sker i de eksisterende haller, og der bygges således ikke i forbindelse med udvidelsen.

3.2 MEDDELELSESPLIGT

Ændringer eller udvidelser af bedriftens indretning eller drift, der kan have betydning for miljøet, skal meddeles Kolding Kommune.

Det gælder for eksempel ved:

- Bygningsmæssig ændring af produktionsanlæg, foderopbevaring, driftsbygninger eller tilhørende foranstaltninger og staldsystemer.
- Ændring af indretning og afløbsforhold.
- Ændring af opbevaring, håndteringspraksis og mængder af husdyrgødning.
- Ændringer af arealer til bedriften.

Det er kommunen, der skal vurdere om evt. planer for ændringer kan ske indenfor rammerne af denne godkendelsen, eller om de forudsætter en anmeldelse og evt. et tillæg.

VILKÅR

1. Minkproduktionen skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, som ligger til grund for godkendelsen.
2. Minkproduktionen må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt uden forudgående tilladelse fra Kolding Kommune.
3. Miljøgodkendelsen skal være kendt af den daglige driftsansvarlige og andet personale med tilknytning til bedriften. Et eksemplar af nærværende miljøgodkendelse skal til enhver tid være tilgængeligt og bekendt for de personer, der har ansvaret for bedriftens indretning og drift.
4. Ændringer, som kan have betydning for forudsætningerne af denne godkendelse, skal meddeles til Kolding Kommune inden gennemførelsen.
5. Ændring i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til Kolding Kommune.
6. På tilsynsmyndighedens forlangende skal bedriften dokumentere overholdelse af denne tilladelses vilkår. Den fremviste dokumentation skal, uanset evt. driftsmæssigt fællesskab med andre produktionsanlæg, særskilt og på tydelig vis, kunne dokumentere overholdelse af vilkårene i miljøgodkendelsen. Bedriften afholder selv omkostningerne til dokumentation, undersøgelser og målinger, som er anført i nærværende godkendelse.
7. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til Alarmcentralen ved at ringe 112. Efterfølgende skal Landbrugsafdelingen i Kolding Kommune kontaktes på tlf. 79 79 74 39.

8. Hvis der sker uheld på ejendommen, skal der senest 1 uge efter hændelsen fremsendes en redegørelse til Landbrugsafdelingen. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af uheldet, samt en beskrivelse af, hvordan virksomheden vil forebygge lignende uheld i fremtiden.

3.3 GYLDIGHED

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Udvidelsen forventes at blive iværksat, når miljøgodkendelsen foreligger.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ifølge husdyrlovens § 33 skal der i en miljøgodkendelse fastsættes en frist for udnyttelse af miljøgodkendelsen. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden udløbet af denne frist.

Hvis en meddelt miljøgodkendelse ikke har været udnyttet – helt eller delvist – i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år jf. § 33 i husdyrloven.

VILKÅR

---

9. Godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsens ikrafttræden.

3.4 RETSBESKYTTELSE OG REVURDERING

Retsbeskyttelse

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser, også selv om disse regler er skærpende i forhold til denne godkendelse.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Vilklårene kan dog i visse tilfælde ændres efter reglerne i husdyrlovens § 40 stk. 2.

Denne godkendelse er meddelt i henhold til husdyrloven med tilhørende bekendtgørelser og er en tilladelse til, at virksomheden kan producere på nedenstående vilkår.

Øvrige tilladelser efter andre lovgivninger skal indhentes særskilt eksempelvis spildevandstilladelse til bortledning af tagvand og vand fra befæstede arealer, byggetilladelser mv.

Revurdering

Virksomhedens miljøgodkendelse skal, jf. § 40 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt, at foretage den første revurdering i 2023.

4 BEDRIFTENS PLACERING

4.1 PLACERING I FORHOLD TIL AFSTANDSKRAV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I henhold til husdyrloven skal produktionsanlæg, der kan betragtes som nybyggeri, udvidelse eller ombygning overholde bestemte afstandskrav. I dette projekt skal der ikke bygges nyt, da udvidelsen foregår i eksisterende pelsdyrhaller.

Nærmeste nabo er en enkeltbeboelse, som ligger i en afstand af 200 meter syd fra eksisterende minkfarm. Afstanden vil være den samme efter udvidelsen. Pelsdyrbekendtgørelsens afstandskrav er derved overholdt, da lovkravet er 100 meter til nærmeste nabobeboelse. Nærmeste byzone ligger i en afstand af 1.426 meter fra den eksisterende farm og efter udvidelsen vil afstanden være den samme. Afstandskravet er dermed overholdt, da kravet her er 200 meter.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ifølge de skærpede krav til lugt i pelsdyrbekendtgørelsen er forbudszonen i forhold til naboer 100 m for pelsdyrfarme under 10.000 årstæver, dog således at der er et skærpet krav på 50 m til etablering af gyllebeholdere.

Anlægget på Viuf Skovvej 99, 6052 Viuf overholder afstandskravene til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, da Viuf Skovvej 75 ligger ca. 200 m fra pelsdyrfarmen som den nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt. Afstandskravet på 100 m til byzone og samlet bebyggelse er ligeledes overholdt.

Der er desuden foretaget lugtberegninger i ansøgningssystemet, som viser, at geneafstandene til nabobeboelse, samlet bebyggelse samt byzone ligeledes er overholdt.

Kolding Kommune vurderer på denne baggrund, at udvidelsen ikke vil give væsentlige gener for de omkringboende.

Da der desuden er tale om et lovligt eksisterende anlæg, og der i forbindelse med udvidelsen ikke bygges nyt, vurderes det ikke nødvendigt at stille skærpede vilkår i forhold til bedriftens placering.

4.2 PLACERING I HENHOLD TIL LANDSKABET OG KOMMUNALE RETNINGSLINJER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Husdyrbruget er beliggende i landzone ca. 2,4 km nord for Viuf (byzone). Anlægget ligger udenfor værdifuldt landskab og uforstyrret landskab og ej heller i økologisk forbindelsesområde.

Der ligger særlige økologiske forbindelsesområder og særligt værdifuld natur tæt ved ejendommen. Det nærmeste særlige økologiske forbindelsesområde ligger ca. 250 m sydøst for ejendommen, men det særligt værdifulde natur ligger 100 m øst for ejendommen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

De eksisterende pelsdyrhaller er opført i jordbrugsområde. Der er etableret beplantning omkring ejendommen.

Der ligger et beskyttet dige lige nord for pelsdyrhallerne mellem disse og gyllebeholderen.

Der er tale om et lovligt eksisterende anlæg, hvor der i forbindelse med udvidelsen ikke bygges nyt, hvorfor det vurderes, at det ansøgte projekt ikke er i modstrid med kommuneplanen og den øvrige planlægning.

Det vurderes, at der ikke foreligger særlige omstændigheder, som nødvendiggør en skærpelse af afstandskravene, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår til de planmæssige forhold.

---

5 HUSDYRHOLD

5.1 HUSDYRHOLD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der ansøges om et dyrehold på 1.900 årstæver svarende til 65,5 DE. Dette svarer til en udvidelse på ca. 12,2 DE. Udvidelsen af dyreholdet vil finde sted i de eksisterende pelsdyrhaller.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der er nye dyreenhedsberegninger pr. 1. august 2014 med en omregningsfaktor på 29 årstæver pr. dyreenhed, hvilket betyder, at 1.900 årstæver herefter svarer til 65,5 DE. Vurderingen skal dog foregå på de 30 årstæver pr. DE, da ansøgningen er indkommet inden d. 1. august 2014.

Der stilles vilkår til dokumentationen af dyreholdet i forbindelse med tilsyn og andet.

VILKÅR

---

10. Miljøgodkendelsen omfatter en husdyrproduktion på 1.900 årstæver svarende til en årsproduktion på 65,5 DE. Årsproduktionen dokumenteres på baggrund af gødningsregnskab.

6 STALD- OG LAGERANLÆG

6.1 STALDE OG AMMONIAKEMISSIONEN

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Alle eksisterende pelsdyrhaller er etableret med ophængte gødningsrender (bredde 35 cm), og gødningsrenderne tømmes automatisk to gange ugentligt.

Der sker ingen byggeri i forbindelse med udvidelsen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der er i foråret 2013 gennemført to VERA-test af ammoniakreduktionseffekten ved hyppig udmugning hos mink. Der blev foretaget målinger af effekten på ammoniakfordampning ved hhv. daglig udmugning og udmugning to gange ugentligt i forhold til en reference med en ugentlig udmugning. Ifølge de nye undersøgelser er staldtabet ved ugentlig udmugning (referencen) i gennemsnit 26,5 %.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

Det generelle ammoniakkrav er 1,16 kg N per årstæve, og det er fastsat ud fra pelsdyrvejledningens krav om et tab på 1,65 kg N per årstæve. Nye VERA test har underbygget disse tal.

Hyppig udmugning

VERA-testen har desuden dokumenteret effekten af 2 gange ugentlig udmugning og daglig udmugning. Effekten er betydelig større end tidligere antaget. Der er fundet en reduktionseffekt på 30,6 % ved 2 gange ugentlig udmugning og 25,9 % ved daglig udmugning. Den faglige forklaring på at effekten er større ved 2 ugentlige udmugninger er dels, at hyppig udmugning giver større tab fra siderne, og dels at omdannelsen af urea til ammonium (og dermed også ammoniak) via urease i praksis tager længere tid end antaget. Et supplerende studie viser, at kun en lille del af urea blev omdannet og medførte ammoniakemission de første 3 dage efter udskillelse.

Indtil der er foretaget de nødvendige lovgivningsmæssige ændringer og ændringer af IT-ansøgningssystemet på husdyrgodkendelse.dk foreslår Miljøstyrelsen, at den nye viden indarbejdes "manuelt" i igangværende sager. Hvis der i ansøgningssystemet vælges "daglig udmugning", som indregnes med en effekt på 0,3 kg N per årstæve, og render, der er 6 cm bredere end reelt, fås en samlet effekt på 0,45 kg N per årstæve svarende til en reduktion på ca. 27 %. De anvendte tilvalg vedrørende udmugningshyppighed og rendebredde skal på baggrund af nye VERA test ikke nødvendigvis fastsættes som vilkår.

Vilkår til opfyldelse af BAT og generelt ammoniakkrav

Den samlede vurdering er derfor, at der i forhold til BAT skal fastsættes vilkår om udmugning min. hver 3. eller 4. dag og to gange om ugen, halm ad libitum under forudsætning af foder med under 31 % protein.

Den indtastede nudrift med tilhørende staldsystem stemmer overens med kommunens oplysninger.

Det skal sikres, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbru-

get i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelige med hensynet til omgivelserne jf. husdyrlovens § 19.

Ved vurderingen af om en ansøgning om godkendelse efter husdyrlovens § 11 overholder kravet om anvendelse af BAT til begrænsning af ammoniakemission fra minkproduktion, skal der fastsættes en samlet emissionsgrænseværdi for en produktion på 1.900 årstæver i eksisterende minkhaller.

Ifølge de foreliggende oplysninger er de eksisterende minkhallerne indrettet med bagskyl med gødningsrender med en længde over 50 m og derved, en ugentlig tømning samt en rende-bredde på 35 cm.

Der skal således fastsættes en samlet emissionsgrænseværdi for minkproduktionen ud fra grænseværdien 1,30 kg N per årstæve for eksisterende minkhaller. Da ansøgningen om godkendelse er omfattet af et reduktionskrav på 30 % svarende til 1,16 kg N pr. årstæve, skal emissionsgrænseværdien korrigeres i forhold til niveauet for reduktionskravet i henhold til beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Efter beregningerne på baggrund af kravet om maksimalt ammoniaktab på 1,16 kg N pr. årstæve må emissionen fra den eksisterende produktion på 1.900 årstæver ikke overstige 2.204 kg N. Den samlede emissionsgrænseværdi for bedriften udgør derfor **2.204 kg N/år**.

Ammoniakemissionen fra anlægget er beregnet via det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk. Ifølge beregningerne bliver ammoniakemissionen i ansøgt drift i alt 1924,9 kg N. Det ses desuden af beregningerne, at det maksimale ammoniaktab i de eksisterende haller er 1,01 kg N pr. årstæve.

Under overholdelse af den samlede emissionsgrænseværdi kan ansøger selv bestemme, hvor på minkfarmen ammoniakreducerende virkemidler til opfyldelse af grænseværdien ønskes anvendt.

For at reducere ammoniakfordampningen i det aktuelle projekt er der 2 gange ugentlig tømning af gødningsrenderne i de eksisterende haller, og ansøger har desuden valgt at tilføre halm ad libitum.

BAT for pelsdyrbranchen er et proteinindhold på 31 % af OE i ugerne 30-47 samt tildeling af halm ad libitum. Proteinindholdet i foderet samt halm ad libitum vil blive stillet som et vilkår til farmen, og vilkåret på foder er placeret under afsnit 7 om foder. Der er desuden stillet et vilkår om to gange ugentlig tømning af gødningsrenderne i hallerne.

Det vurderes, at ansøger har foretaget de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT.

VILKÅR

11. Gødningsrenderne skal tømmes to gange ugentligt, dog ikke i perioder med længerevarende frost.
12. I minkhallerne skal der til opsamling af næringsstoffer i den urin, der afsættes uden for gødningsrenderne altid være rigeligt, tilgængeligt halm ovenpå redekasserne (halm ad libitum). Ud over trådnettet må der ikke være foranstaltninger, der hindrer dyrenes adgang til halmen.
13. Ammoniakemissionen må ikke overstige et niveau svarende til 1924,9 kg NH₃-N.
14. Emissionskravet vurderes overholdt ved overholdelse af vilkårene 11, 12 samt vilkår 15 om foder.

6.2 LAGERANLÆG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Anlæg til opbevaring af gylle

Minkfarmen råder over én gyllebeholder med en kapacitet på 1.050 m^3 . Normtallet for gylle er $0,62 \text{ m}^3$ pr. årstæve, men ofte ses mængder på mellem $0,3$ og $0,4 \text{ m}^3$ pr. årstæve. Opbevaringskapaciteten efter udvidelsen er $0,62 \text{ m}^3 \times 1.900 \text{ tæver} = 1.178 \text{ m}^3$. Med en gyllebeholder med en opbevaringskapacitet på 1.050 m^3 er kravet om kapacitet til 9 måneders opbevaring ($(1.178 \text{ m}^3 / 12 \text{ måneder}) \times 9 \text{ måneder} = 883,5 \text{ m}^3$ er denne opfyldt.

Der er indgået en gylleaftale med H. H. Maskinstation I/S, Tiufkærvej 120a, 7000 Fredericia (CVR-nr. 17867970), som modtager al overskydende husdyrgødning.

Den eksisterende gyllebeholder er med naturlig flydelag.

Tømningen af gylletankene foretages af maskinstation med sugekran.

Anlæg til opbevaring af fast gødning

Al halm tømmes ud fra hallerne i januar/februar måned og lagres enten på den eksisterende møddingsplads eller kommer direkte på marken eller i gyllebeholder.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I henhold til lovgivningen skal der mindst være kapacitet til 9 måneders gylleproduktion, hvilket er overholdt på bedriften.

Da der anvendes naturligt flydelag som overdækning på den eksisterende gyllebeholder, skal flydelaget jævnligt kontrolleres. Et naturligt flydelag skal være tæt og stabilt. Egenkontrollen skal nedskrives i en logbog mindst én gang om måneden. Hvis flydelaget brydes, skal det være genetableret senest 7 dage efter bruddet konstateres. Reglerne om egenkontrol af flydelaget er fastlagt i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Gyllebeholderne ligger indenfor 100 m til et åbent vandhul, hvorfor der er etableret en gyllealarm på beholderen, da der vurderes at være en nærliggende risiko for udledning af husdyrgødning til vandløb eller sø.

Tømningen af gyllebeholderne foretages af maskinstation med sugekran, hvilket betyder, at risikoen for spild i forbindelse med tømningen som udgangspunkt er lav.

Kolding Kommune vurderer, at opbevaring og håndtering af gødningen foregår i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelse og er miljømæssigt forsvarligt. Derfor stilles der ikke yderligere vilkår til lageranlæggene.

7 FODER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Foder til mink produceres centralt på fabrik som færdigfoder. Ansøger har ingen indflydelse på fodersammensætningen, men tilsætter vand i foderet efter behov, så foderet får den rette konsistens.

Foderet tilpasses dagligt minkens vækststadium, hvilket optimerer foderoptagelsen. Der fodres 2 gange dagligt i perioden fra slutningen af maj til ultimo august i redekasserne. Herefter 1 gang på buret, hvilket minimerer spild af foder og fremmer optagelsen af næringen fra foderet i dyret.

Foderet opbevares i silo, som er placeret på et befæstet areal. Det befæstede areal er vaskeplads for fodervognen, og har afløb til gyllebeholder.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

På pelsdyrfarme er der klare krav om håndtering og opbevaring af foder jf. § 9 i pelsdyrbekendtgørelsen. De ovennævnte krav i bekendtgørelsen er overholdt i projektet, da foderet bliver opbevaret i en tæt silo på ejendommen. Desuden vaskes foderrekvisitterne på den dertil indrettede vaskeplads.

Kolding Kommune vurderer, at opbevaring og håndtering af foder sker miljømæssigt forsvarligt på ejendommen. Det vurderes derfor ikke nødvendigt at stille skærpende krav til opbevaringen og håndteringen af foder på ejendommen.

BAT for pelsdyrbranchen er et proteinindhold på 31 % af OE i ugerne 30-47, hvorfor det vil blive stillet et vilkår til proteinindholdet i foderet for hele farmen.

VILKÅR

15. Der skal der anvendes foder med et proteinindhold på gennemsnitligt højest 31 % OE i uge 30-47. Ansøger skal dokumentere procentsatsen med en produktionsplan fra foderleverandøren, hvoraf den planlagte mængde protein i procent af den omsættelige energi fremgår.

8 ENERGI, SPILDEVAND OG AFFALD

8.1 ENERGI- OG VANDFORBRUG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Tabel 1: Ressourceforbrug

Ressource	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt drift	Ændring i %
Elforbrug (KWh)	25.000	26.000	4
Vand (m ³)	1.035	1.200	16
Dieselolie (l)	1.000	1.000	0

Energiforbrug

Det nuværende elforbrug er på 25.000 KWh/år. Heraf vurderes privatforbruget at udgøre ca. 4.000 KWh/år, som forventes uændret. Elforbruget på ejendommen fordeler sig desuden på ca. 10.000 kWh til minkfarmen inkl. pelseri, ca. 8.500 kWh til gyllepumpen og der bliver brugt ca. 2.500 kWh til markdriften.

Udvidelsen vil betyde et øget elforbrug på ca. 1.000 kWh pga. det stigende antal mink til pelsning, hvilket svarer til en stigning på ca. 4 % til 26.000 KWh/år inklusiv det private elforbrug.

Stuehus og pelseri opvarmes med stoker-fyr. Vandet på minkfarmen holdes frostfrit ved cirkulation og opvarmning fra elpatron.

Der bruges dieselolie på farmen til de fleste af farmens maskiner. Diesel lagres i godkendt dieseltank. Dieselforbruget på årsbasis er på 1.000 liter. Udvidelsen forventes ikke at medføre en stigning i forbruget af dieselolie, da udvidelsen sker i eksisterende pelsdyrhaller.

Vandforbrug

Ejendommen har egen vandforsyning. Det nuværende vandforbrug er på 1.035 m³ vand/år. Heraf forventes privatforbruget at udgøre 100 m³/år, som forbliver uændret. I fremtiden forventes vandforbruget at stige til 1.200 m³/år, inklusiv det private vandforbrug.

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt, og evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Vandventilerne er nye og monteret således, at vandspildet er reduceret til et minimum, hvilket også reducerer kravet til opbevaringskapacitet af gyllen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Energi- og vandforbrug

Minkhallerne er med naturlig ventilation og belysning, som ikke anvender el. Desuden er vandventiler på farmen af ny type, hvor vandspildet er reduceret til et minimum. På farmen følges branchekode for god farmpraksis af København Fur. Branchekoden indeholder blandt andet vejledning til indretning af bure, vand, foder, rengøring, medicinbehandling mm.

Kolding Kommune vurderer, at BAT er tilgodeset med hensyn til energi- og vandforbrug. Det er derfor ikke nødvendigt at stilles skærpende krav til energi- og vandforbruget på ejendommen.

8.2 SPILDEVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ejendommen er på offentlig kloak. Rengøringsvand og vand fra vaskeplads opsamles og føres til gyllebeholder.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Mængderne af spildevand i ansøgt drift ændres ikke i forhold til nudriften, da vask af fodermaskine og silo allerede foregår dagligt. Kolding Kommune vurderer derfor, at opbevaringskapaciteten er tilstrækkelig til at rumme de givne mængder spildevand i ansøgt drift (se afsnit 6.2 Lageranlæg).

Samlet vurderer kommunen, at håndteringen af spildevand herunder regnvand sker på forsvarlig vis. Der er ingen forhold, der kræver, at der stilles skærpende krav til håndteringen af spildevand og regnvand.

8.3 OLIETANKE OG AFFALD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er en olietank fra 2006 til diesel på ejendommen.

Døde dyr afhentes af Daka.

Der er et begrænset brug af kemikalier på farmen. Tom emballage samt rester afleveres på genbrugsplads. Det tilstræbes at disponere kemikalierne, så restprodukter undgås. Pesticider og restprodukter oplagres i frostsikret rum.

Eventuel spildolie opbevares i tønder og afhentes/leveres til godkendte firmaer. Ved service af rullende materiel tager servicefirmaerne oftest spildolieprodukterne med retur.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, og bortskaffelsen skal derfor ske i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

Det vurderes, at håndteringen og opbevaringen af olie og kemikalier er miljømæssigt forsvarligt, såfremt den til enhver tid lever op til kommunens affaldsregulativer. På den baggrund finder kommunen det ikke nødvendigt at stille skærpende vilkår til ejendommens håndtering og bortskaffelse af affald herunder farligt affald.

9 GENER FRA HUSDYRBRUGET

9.1 LUGT, FLUEGENER SAMT SKADEDYR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Lugt stammer primært fra minkene og minkhallerne. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med håndtering af husdyrgødning som for eksempel pumpning og omrøring.

En gang om ugen oprensnes der under burene for foder- og gødningsrester, og en gang om måneden (fra 1. maj til 1. november) fjernes halmen under burene bl.a. for at undgå udklækning af fluer. Den resterende del af året kan man nøjes med at fjerne halmen hver anden måned. Fluer bekæmpes med ophængte snore, som smøres ved behov. Redekasserne behandles med loppepulver to gang om året forud for, at hvalpene fødes og igen inden udsætning af hvalpe. Der sprøjtes ikke på farmen og benyttes ikke kalk.

Der er indgået aftale med Keratin omkring bekæmpelsen af rotter. Bekæmpelsen sker efter behov.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Der vil forekomme perioder med større lugtafgivelse i forbindelse med tømning af gylletank og udbringning af gylle, men dette forhold må man som nabo til en landbrugsbedrift som udgangspunkt acceptere. Udbringning af husdyrgødning reguleres i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen (se tabel 2).

Tabel 2: Lugtgenæafstande fra ejendommen til områder (beregnet ved fuld produktion).

Områdetype	Ukorrigeret genæafstand fra ejendommen til områdetypen	Korrigeret genæafstand ansøgt	Afstanden fra ejendommen til områdetypen
Byzone (Smidstrup)	136 m	-	~ 1,4 km
Samlet bebyggelse (Smidstrup)	111 m	-	~ 1,4 km
Enkelt bolig (Viuf Skovvej 75)	69 m	-	~ 183 m

Nærmeste samlet bebyggelse er Smidstrup, og afstanden hertil fra staldanlægget er ca. 1,4 km. Genæafstanden er beregnet til ca. 111 m, og lugtgenekravet er dermed overholdt med god margin.

Den nærmeste ejendom uden landbrugspligt, Viuf Skovvej 75, ligger ca. 183 m syd for anlægget, og lugtgenekriteriet er dermed overholdt.

Nærmeste byzone er Smidstrup i Vejle Kommune, der er beliggende ca. 1,4 km øst for anlægget. Lugtgenekravet er her ligeledes overholdt med god margin.

Da afstandskravene til naboer og samlet bebyggelse er overholdt (se afsnit 4.1), og lugtberegningerne desuden viser, at genæafstandene overholdes, vurderes det, at der sandsynligvis ikke vil forekomme lugtgener i forbindelse med udvidelsen. Ifølge Kommunens oplysninger har der ikke tidligere været lugtklager over ejendommens drift.

Minkfarmens drift må ikke give anledning til flue- og lugtgener, som af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlige for området, og derfor skal reglerne i pelsdyrbekendtgørelsen sikres overholdt. Det betyder, at det skal sikres, at der foretages rengøring i minkhallerne, herunder at der renses i, under og omkring burene mindst én gang om ugen jf. bekendtgørel-

sens § 7, stk. 1, og at der foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de af Statens Skadedyrslaboratorium fastsatte retningslinjer jf. bekendtgørelsens § 8. Der er desuden krav til opbevaring af foder jf. § 9 i pelsdyrbekendtgørelsen.

Derfor stilles følgende vilkår for kontrol med overholdelse af reglerne i pelsdyrbekendtgørelsen for at sikre den størst mulige reduktion af fluegener for de omkringboende.

VILKÅR

16. EGENKONTROL. Der skal føres logbog med angivelse af tidspunkt og forbrug af midler til fluebekæmpelse.
17. Der skal på ejendommen foretages effektiv rottebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium. Bekæmpelsen skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende, såfremt der modtages klager og konstateres væsentlige gener.
18. Opbevaring af foder skal ske så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Foderrester skal dagligt kommes i gylletank eller opbevares på møddingsplads.

9.2 STØJ, STØV OG TRANSPORT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Støjkilderne er den almindelige transport og maskiner på minkfarmen, samt i pelsningssæsonen i november/december og sidst i marts. Ændringerne i støjkilderne efter udvidelsen er begrænset til de få ekstra transporter af gylle og lidt længere daglig kørsel med fodermaskinen på minkfarmen. Ligeledes forlænges pelsningsperioden med nogle få dage.

De primære årsager til støv på en minkfarm er halmrester og de hår, som udvikles under minkens pelsskifte. Der er ingen større støvgener i forbindelse med driften på ejendommen.

Der kan forekomme støv i forbindelse med håndtering af halm og i nogle tilfælde ved trafik til og fra ejendommen, men dette vil foregå uden at være til gene for naboer.

Støjbelastningen fra transporter vurderes ud fra antallet af til- og frakørsler før og efter udvidelsen (tabel 3).

Tabel 3: Transport til og fra ejendommen.

Transporttype	Nudrift	Ansøgt
Indlevering af foder	288	288
Fyringsolie/brændstof	2	2
Afhentning af skind	8	8
Afhentning af døde dyr	3	3
Diverse sækkevarer	6	6
Udbringning af husdyrgødning	25	29
Dagrenovation	Kommunal ordning	Kommunal ordning
I alt	332	336

Samlet set stiger antallet af til- og frakørsler fra ca. 332 til ca. 336 om året. Det vil sige en stigning på 4 transporter om året. Stigningen skyldes den øgede mængde husdyrgødning. Transporterne vil primært foregå i dagperioden. Dog kan der i forbindelse med udbringningen

af husdyrgødning forekomme transporter tidlig morgen og sen aften. Denne transport vil dog kun ske i en begrænset periode om foråret.

Al transport til og fra bedriften vil foregå gennem den nuværende indkørsel ved Viuf Skovvej.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes, at bedriften har få støjkilder og vil derfor under normal drift have en lav støjbelastning.

Kolding Kommune har ikke tidligere modtaget klaget over støj fra ejendommen. Da forbudszonen på 100 m til nabobeboelse og byzone er overholdt, vurderes det ikke nødvendigt at stille skærpende vilkår vedrørende støj.

Gener for de omkringboende i forbindelse med færdsel til og fra minkfarmen indgår i vurderingen af den ansøgte produktionsudvidelse jf. husdyrlovens § 19 og husdyrbekendtgørelsens § 7, stk. 2. Kommunen skal således vurdere, hvilke miljøgener (lugt, støv, støj) naboer og andre vil kunne opleve fra transporten til og fra husdyrbrug, mens selve færdslen på offentlig vej reguleres af politiet.

Ved regulering af husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med nærheden til landbrug.

Kommunen har ikke tidligere modtaget klager over gener fra transporten på bedriften.

Det vurderes, at den anvendte transportvej til og fra ejendommen er hensigtsmæssig. Da antallet af transporter anslås at stige med 4 transporter årligt, forventes det, at trafikken til og fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for omkringboende. Derfor vurderes det, at der ikke er grundlag for at stille vilkår vedrørende transporten til og fra bedriften.

9.3 LYS

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Mink tåler ikke påvirkning af kunstig lys. Derfor er der ikke nogle væsentlige lyskilder på ejendommen. Der er ingen udendørs belysning, som kan være til gene for naboer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Da der ikke er udendørs belysning på ejendommen, som kan være til gene for naboer, stiller Kolding Kommune ikke vilkår i forhold til lys.

10 ANLÆGGETS AMMONIAKPÅVIRKNING AF NATUR

Der hører 23,6 ha udspretningsareal til ejendommen. Der er en gylleaftale med H. H. Maskinstation I/S, Tiufkærvej 120a, 7000 Fredericia, der har ca. 266 ha til rådighed. Disse aftalearealer er beliggende i Vejle Kommune. Alle arealerne drives af H. H. Maskinstation I/S.

I dette afsnit er der lavet en samlet beskrivelse, vurdering og vilkår for anlæggets ammoniakpåvirkning af naturen. Der henvises desuden til Vejle Kommunes udtalelse, som kan ses i den hele form i bilag 5.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er foretaget beregninger i det elektroniske ansøgningssystem. Beregningerne viser, at fordampningen af ammoniak fra anlægget efter udvidelsen er 1.924,9 kg N. I nudriften er fordampningen 2639,8 kg N. Projektet medfører således et fald i ammoniakfordampningen på 714,9 kg N pr. år i forhold til nuværende drift.

Ammoniakfordampningen fra produktionsanlægget efter udvidelsen fordeler sig med 1.795,9 kg kvælstof fra hallerne og 129 kg kvælstof fra gødningslagre. Disse beregninger er fratrukket den generelle reduktion i fordampningen, som husdyrloven har fastlagt. Kravet er, at der skal ske en reduktion på 30 % i forhold til et fastlagt reference-staldsystem. Reduktionskravet gælder for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde samt i stalde, hvor antallet af dyr ændres eller udvides.

Ansøger har opfyldt dette krav og i ansøgt drift medfører dette, at ammoniaktabet er 1,01 kg N pr. årstæve.

Særligt sårbare naturområder

Jf. reglerne skal der i forhold til påvirkning af de nærmeste sårbare naturområder, herunder § 7-områder, regnes på den samlede merbelastning med ammoniak i forhold til det udgangspunkt, der var gældende pr. 1. januar 2007 (husdyrlovens vedtagelse).

Nærmeste § 7-naturområde i Kolding Kommune er beliggende ca. 4 km syd for staldanlægget.

Nærmeste Natura 2000-område er Højen Bæk beliggende i Vejle Kommune ca. 5,5 km nord for anlægget. Det nærmeste Natura 2000-område i Kolding Kommune er Svanemosen, som ligger mere end 19 km syd for staldanlægget.

Særligt beskyttede arter

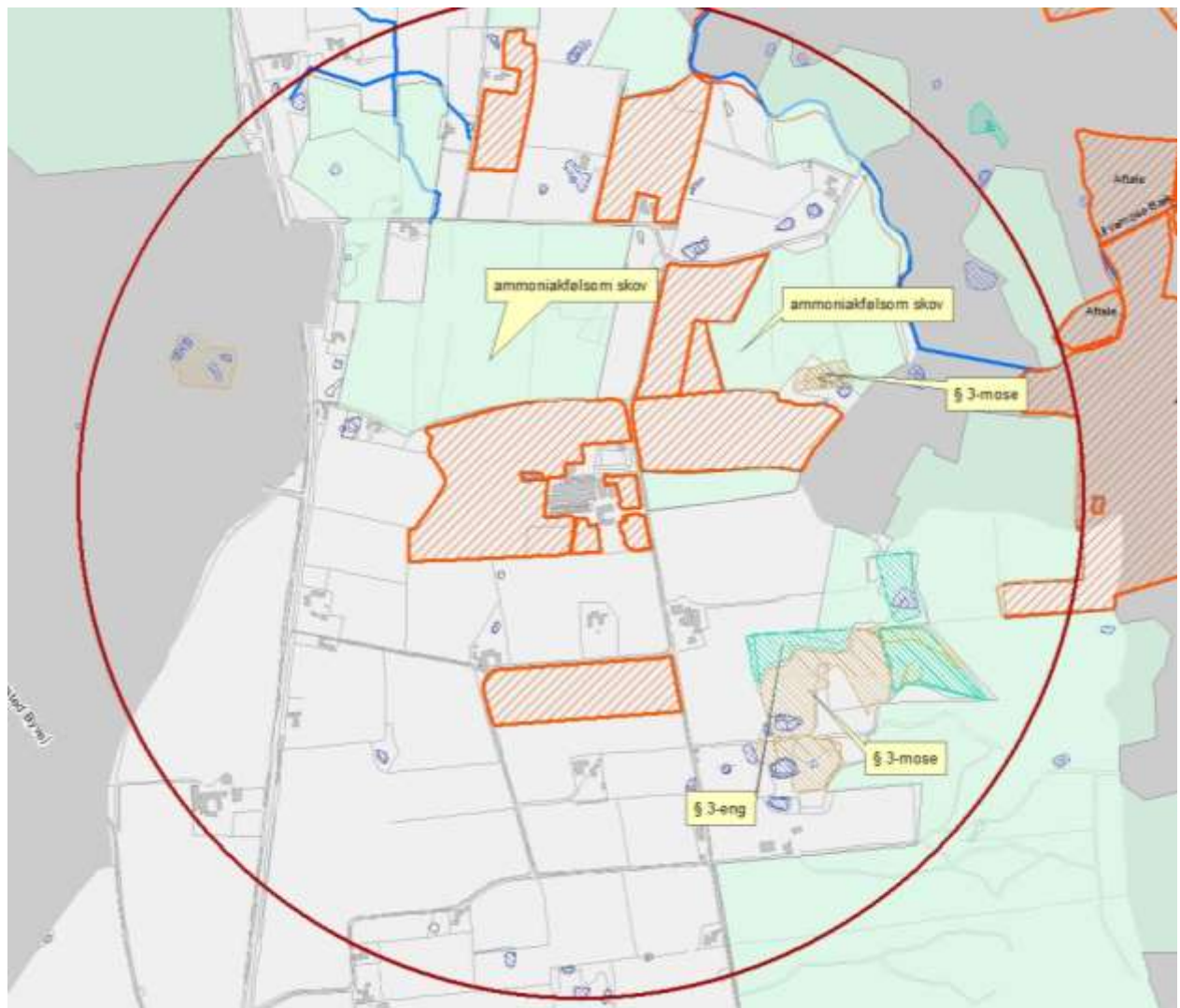
Detaljeret redegørelse for særligt beskyttede arter fremgår af bilag 6.

Andre naturområder

En husdyrproduktion medfører en fordampning af ammoniak, hvor størstedelen afsættes inden for relativ kort afstand af staldene (0-300 m), og en mindre del afsættes i større afstand eller indgår som del af den diffuse baggrundsbelastning.

Der er beregnet ammoniakdeposition på terrestriske naturtyper beliggende indenfor 1.000 m af anlægget, hvilket kan ses i tabel 4. Der er blandt andet beregnet til et område, der ligger ca. 350 m sydøst for ejendommen. I dette område ligger både § 3-registreret eng og en mose i forlængelse af denne. Det er desuden vurderet, at skovene nord og nordøst for ejendommen er ammoniakfølsomme, hvorfor der ligeledes er beregnet ammoniakdeposition på disse.

Figur 1. Naturpunkter indenfor 1.000 m af anlægget

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer, og i disse økosystemer kan der ske væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof. I henhold til beskyttelse af disse naturområder er der udlagt bufferzoner, hvilket dog ikke er relevant for nærværende projekt, da nærmeste § 7-område ligger ca. 4 km fra anlægget.

Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug skal det øgede ammoniaktab fra stald og lager reduceres med 30 % i forhold til et fastsat referencestaldsystem, da ansøgningen er indkommet til kommunen i 2014. Ammoniaktabet beregnes ud fra normtal for kvælstofudskillelsen af dyr (norm 2013/2014).

Det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 % er overholdt for denne udvidelse i form af hyppigere tømning af render samt optimering af foderets sammensætning (indhold af protein). Husdyrbrugets samlede emission af ammoniak er vurderet under afsnittet om bedst anvendelige teknik (se redegørelse herfor i afsnit 6.1 og 15).

Baggrundsbelastningen i området er sidst beregnet til 16 kg N/ha/år (2012-data), og har været faldende i forhold til beregningerne fra 2005 (19 kg N/ha/år) og 2009 (16,5 kg N/ha/år), men stigende i forhold til 2007 (15 kg N/ha/år).

Nedenfor følger redegørelse for naturområdernes sårbarhed og vurdering af projektets konsekvenser for naturområderne.

Tabel 4: Beregning af ammoniakdeposition til naturtyper indenfor en radius på 1000 m.

Naturtype	Placering af naturtype ift. anlægget	Mer-deposition (kg N)	Total deposition (kg N)
§ 3-eng	ca. 350 m SØ	0	1,6
Ammoniakfølsom skov	ca. 300 m NØ	0	0,8
Ammoniakfølsom skov	ca. 140 m N	0	1,6

§ 7 natur

Husdyrbrugets anlæg ligger ikke i umiddelbar nærhed af § 7-beskyttet natur, da det nærmeste område ligger ca. 4 km syd for anlægget i Kolding Kommune. På baggrund af afstanden, opblanding i atmosfæren og den fremherskende vindretning vurderes, at projektet ikke vil påvirke habitatområdet væsentligt med luftbåren ammoniak.

Øvrig § 3 natur

Ifølge Miljøstyrelsen udgør en merdeposition på mindre end 1 kg ammoniak pr. hektar pr. år i udgangspunktet ikke et væsentligt merbidrag, og kan derfor ikke medføre en tilstandsændring af de konkrete § 3-områder.

Da den beregnede merdeposition til nærmeste § 3-natur (engen ca. 350 m fra anlægget) er beregnet til 0, vurderes det at udvidelsen ikke medfører en tilstandsændring af § 3-engen og mosen, der ligger i forlængelse af engen.

Ammoniakfølsomme skove

Da merbelastningen er under 1 kg ammoniak pr. hektar pr. år, vurderes det, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af skovene. Projektet kan derfor ikke medføre en tilstandsændring af skovene nord og nordøst for anlægget.

Natura 2000-områder

Husdyrbrugets anlæg ligger ikke i umiddelbar nærhed af internationale naturbeskyttelsesområder. Det nærmeste habitatområde er beliggende ca. 5,5 km nord for husdyrbruget i Vejle Kommune.

Beregningen af ammoniakdepositionen til den ammoniakfølsomme skov 140 m nord for anlægget giver 1,6 kg ammoniak mens merdepositionen er beregnet til 0. Det vurderes derfor på grund af afstanden til Natura-2000 området på mere end 5 km, opblandingen i atmosfæren og den fremherskende vindretning, at projektet ikke vil påvirke habitatområdet væsentligt med luftbåren ammoniak.

Særligt beskyttede arter (bilag IV-arter)

Detaljeret redegørelse og vilkår for særligt beskyttede arter fremgår af bilag 6.

Nærmeste lokalitet, hvor der er registreringer af bilag IV-arter, er et vandhul beliggende 200 m øst for anlægget. Arten, der er observeret på denne lokalitet, er løvfrø. Der er ikke beregnet merdeposition på vandhullerne, da disse ligger længere væk fra anlægget end de ammoniakfølsomme skove. Beregningen til de nærliggende skove har givet en merdeposition på 0,

hvilket vurderes ligeledes at gælde vandhullerne. Det vurderes derfor, at vandhullernes tilstand ikke vil ændre sig som følge af produktionsudvidelsen.

Kolding Kommune har vurderet, at depositionen fra anlægget ikke vil medføre en ændring af naturområdernes tilstand og dermed ikke en ændring af evt. levesteder for bilag IV-arter.

På baggrund af afstande fra anlæg til lokaliteterne og den beregnede ammoniakdeposition i retning af disse vurderer Kolding Kommune, at produktionsudvidelsen på anlægget ikke påvirker bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

Samlet konklusion vedr. anlæggets ammoniakpåvirkning af beskyttet natur og internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder)

Samlet vurderer Kolding Kommune, at ammoniakdepositionen i det ansøgte projekt ikke vil medføre en forringelse af naturområderne, da merdepositionen ligger under beskyttelsesniveauet på 1,0 kg N/ha/år.

Samlet set vurderes ammoniakdepositionen i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af det nærmeste Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag - hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter. Ligeledes vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlægget vurderes dermed at være i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

Der stilles ikke vilkår i forbindelse med dette afsnit, idet reduktion af ammoniakemissionen er behandlet andre steder i godkendelsen.

11 GENERELT OM AREALER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der hører 23,6 ha udspretningsareal til ejendommen. Der er desuden indgået en gylleaftale med H. H. Maskinstation I/S, Tiufkærvej 120a, 7000 Fredericia, som modtager al overskydende husdyrgødning. Det afsatte gylle vil blive fordelt inden for de ca. 266 ha, der er angivet i ansøgningen som aftaleareal, og alle arealerne drives af H. H. Maskinstation I/S.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Arealerne, der modtager husdyrgødningen fra dette projekt og som ligger i Vejle Kommune, er blevet vurderet af Vejle Kommune (bilag 4).

Vejle Kommune vurderer samlet, at udbringningsarealerne kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, og benyttelse af de angivne arealer udløser dermed ikke krav om forudgående miljøgodkendelse efter Husdyrlovens § 16.

12 GØDNINGSMÆNGDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Da der kun er mulighed for at køre 33,04 DE husdyrgødning ud på de arealer, der hører til ejendommen Viuf Skovvej, vil resten af husdyrgødningsmængderne afsættes til anden modtager.

Ved ændringer af opbevaring, håndteringspraksis og mængder af husdyrgødning eller hvis der sker ændringer af arealerne til bedriften, skal dette anmeldes til Kolding Kommune, der skal vurdere om projektet kræver tilladelse efter husdyrloven.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bemærkninger til og vurdering af udbringningen af husdyrgødningen er foretaget af Vejle Kommune og fremgår af bilag 4. Vejle Kommune har vurderet miljøbelastningen ved udbringning af husdyrgødning på aftalearealerne, der ligger i Vejle Kommune. Vejle Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra udbringningen af husdyrgødning.

Det er Vejle Kommunes vurdering, at der, som følge af projektets aktiviteter på aftalearealerne indenfor Vejle Kommune, ikke er risiko for væsentlig virkninger af de miljømæssige forhold som følge af markdriften. Der er ikke behov for at stille vilkår til arealer beliggende i Vejle Kommune, som kan drives med et dyretryk på 1,4 DE/ha.

Beskrivelse af opbevaring af husdyrgødning findes i afsnit 6.2.

Selvom ansøgningen skal miljøvurderes efter omregningsfaktoren 30 årstæver pr. dyreenhed, så skal harmonikravet overholdes med gældende omregningsfaktor 29 årstæver pr. dyreenhed. Udvidelsen medfører en samlet husdyrproduktion på 65,5 DE på godkendelsestidspunktet. Ved et harmonikrav på 1,4 DE/ha og 23,6 ha til rådighed, så kan ejendommen selv udbringe 33,04 DE. Det vurderes ikke nødvendigt at stille vilkår vedrørende udbringning af husdyrgødning, da arealerne, der hører til ejendommen til enhver tid skal overholde harmonikravet, og desuden er der krav om en vurdering af evt. nye arealer, inden de tages i anvendelse af bedriften. Miljøvurderingen af arealerne, der indgår i dette projekt, fremgår af afsnit 13.

VILKÅR

19. Ved fuld husdyrproduktion kan der køres 33,04 DE ud på de ejede og forpagtede arealer, der fremgår af bilag 5.

13 PÅVIRKNINGER FRA AREALERNE

13.1 KOMMUNALE UDPEGNINGER OG FORTIDSMINDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er i kommuneplanen udpeget særlige økologiske forbindelsesområder og særligt værdifuld natur tæt ved ejendommen. Det nærmeste særlige økologiske forbindelsesområde ligger ca. 250 m sydøst for ejendommen, mens den udpegede særligt værdifulde natur er skovene omkring ejendommen, og hvor det tættest beliggende skov ligger 100 m øst for ejendommen.

Der er beskyttede diger langs markskel på en del af markerne, og der må ikke foretages ændringer i de beskyttede sten- og jorddiger, jf. museumslovens § 29a.

Der er ikke registreret beskyttede fortidsminder på markerne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer, at driften af udbringningsarealerne i Kolding Kommune ikke påvirker udpegningerne i kommuneplanen, da der ikke ændres på driften af udbringningsarealerne.

Det vurderes samlet, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af § 3-natur ved driften af udbringningsarealer tilhørende Viuf Skovvej, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår til markdriften.

13.2 PÅVIRKNING AF GRUNDVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ingen af udbringningsarealerne i Kolding Kommune ligger inden for et nitratfølsomt indvindingsopland eller områder med indsatsplaner for drikkevand, og der er derfor ikke foretaget beregninger af nitratudvaskningen til grundvandet.

Ingen af udbringningsarealerne ligger i vandindvindingsopland til vandværker. Ejendommen ligger i indsatsområde Follerup. Der er ingen retningslinjer i denne indsatsplan.

Udbringningsarealerne ligger alle i områder, hvor der er almindelige drikkevandsinteresser på nær ca. 1,6 ha af mark 1-0, der ligger i område med særlige drikkevandsinteresse.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at den ansøgte husdyrgødningsmængde kan udbringes på arealerne uden risiko for væsentlig påvirkning af grundvandet. Det vurderes derfor, at der ikke er grundlag for at stille skærpede vilkår til markdrift og nitratudvaskning.

13.3 PÅVIRKNING AF SØER OG VANDLØB

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er ingen søer og vandløb på udbringningsarealerne beliggende i Kolding Kommune.

Der ligger vandhuller op til flere af udbringningsarealerne, men arealerne skrånede ikke med en hældning over 6 grader ned mod vandhullerne. Langs aftaleareal 112-0 løber vandløbet Ulvemose bæk.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der ændres ikke på dræningsforhold i forbindelse med projektet.

Det er kommunens vurdering, at almindelig markdrift ikke vil påvirke søer og vandhuller væsentligt.

Det vurderes, at projektet kan realiseres uden væsentlige virkninger på vandløb og søer, og det vurderes ikke nødvendigt at stille skærpende vilkår til markdriften.

13.4 PÅVIRKNING AF HAV- OG KYSTOMRÅDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ingen af udbringningsarealer ligger i eller i umiddelbar nærhed af internationale naturbeskyttelsesområder (Natura-2000 områder). Nærmeste Natura 2000-område er Højen Bæk (nr. 80) i Vejle Kommune, der ligger ca. 2,5 km nord for aftaleareal 131-0.

Af de 23,6 ha ejede arealer afvander de 6,6 ha (dele af mark 2-0 og 3-0 samt mark 4-0) til Vejle Yderfjord. De restende 17 ha udbringningsareal afvander til Kolding Inderfjord.

KVÆLSTOFBELASTNING

Vejle Yderfjord

Vejle Yderfjord og opland

Oplandet til Vejle Fjord består af kystområderne nord og syd for fjorden, oplandet til Vejle Å og oplandet til Rands Fjord. Vandets opholdstid er om sommeren 35-45 dage. Vandudskiftningen i fjorden styres primært af forholdene i de tilstødende havområder. Vejle Fjord er et forholdsvis dybt fjordområde, hvor middeldybden er 8,3 meter, og den maksimale dybde er 21 meter.

Fjorden har et samlet areal på 112 km², hvor inderfjorden udgør 62 km². Der er typisk iltsvind i yderfjorden 2-3 måneder i sensommeren og efteråret hvert år afhængig af bl.a. vindforholdene.

Oplandet til Vejle Yderfjord udgør ca. 33.804 ha¹, og udbringningsarealerne fra projektet udgør ca. 0,02 % (6,6 ha/33.804 ha) af oplandet.

Vejle Yderfjords tilstand og målsætning

Ifølge vandplanen for Lillebælt/Jylland vurderes den arealspecifikke kvælstof- og fosforafstrømning til Vejle Yderfjord til 17,9 kg N/ha/år. Den samlede belastning angives til 605.092 kg N/år.

Vejle Fjord er målsat med en generel målsætning, og skal derfor have et naturligt og alsidigt plante- og dyreliv, der kun er svagt påvirket af menneskelig aktivitet. Miljømålsætningen i Vejle Fjord er ikke opfyldt.

Den nuværende tilstand i Vejle Yderfjord vurderes i vandplanen til "dårligt", målt ud fra ålegræshøjden. Med de nuværende indsatser forventes det ikke, at vandområderne opnår at opfylde målet for god økologisk tilstand i 2015.

---

¹ Kilde: www.jordbrugsanalyser.dk

Kolding Inderfjord

Kolding Inderfjord og opland

Kolding Inderfjord dækker 4,9 km² havoverflade. Der er en relativt lav vanddybde i Inderfjorden, og derfor sker der ofte en opblanding af hele vandsøjlen selv vedforholdsvis svage vindpåvirkninger. Opholdstiden er ca. 2-3 uger i inderfjorden og mindre i yderfjorden.

Grænsen mellem inderfjord og yderfjord er lagt ved Løger Odde Hage. Grænsen markerer et naturligt skel mellem yderfjorden, der ofte er meget præget af Lillebæltsvand og den mere lukkede inderfjord.

Inderfjorden har et stort afstrømningsopland i forhold til dens størrelse. Oplandet er på ca. 320 km² og omfatter deloplandene fra Kolding Å-systemet, Dalby Mølle bæk, Skartved Bæk og Apotekergrøften. Det dyrkede opland er ca. 22.000 ha, og det øvrige opland er ca. 10.000 ha. Udbringningsarealerne udgør ca. 0,005 % (1,7 ha/32.000 ha) af det samlede opland.

Kolding Inderfjords tilstand og målsætning

Den nuværende tilstand i Kolding Inderfjord vurderes i vandplanen til "ringe", målt ud fra ålegræshøjden. Der er ikke fundet nogen signifikant udvikling i dybdeudbredelsen for ålegræs i perioden 1989 til 2002, dog er tendensen en stigende udbredelsesdybde (Vejle Amt Kystbadevand 2002). Med de nuværende indsatser forventes det ikke, at vandområderne opnår at opfylde målet for god økologisk tilstand i 2015.

Ifølge vandplanen for Lillebælt/Jylland vurderes den arealspecifikke kvælstof- og fosforafstrømning til Kolding Inderfjord til at være på 20,3 kg N/ha/år. Dette giver en total belastning på 649.600 kg N/år.

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde

Delvandoplandet Vejle Yderfjord og Kolding Inderfjord løber ud i Hovedvandoplandet 1.11 Lillebælt/Jylland. Nærmeste marine Natura 2000-område (nr. 112 Lillebælt) er beliggende syd for Kolding Yderfjords udmunding. Ifølge vandplanen for Lillebælt/Jylland er miljømålslovens miljømål "god tilstand" ikke opfyldt i området. Årsagen er ifølge vandplanen bl.a. den diffuse belastning med især kvælstof, men også fosfor fra oplandet, som primært stammer fra landbruget. En nærmere beskrivelse herunder udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området Lillebælt fremgår af bilag 7.

FOSFORBELASTNING

Ingen af udbringningsarealerne er beliggende i opland til et Natura 2000-vandområde overbelastet med fosfor. Der stilles udelukkende krav til fosforoverskuddet på drænede lerjorde og lavbundsarealer, som afvander til et Natura 2000-vandområde overbelastet med fosfor. Da ingen af arealerne er beliggende i P-opland overbelastet med fosfor, er der ingen krav om fosfortal fra arealerne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

KVÆLSTOFBELASTNING

Der skal foretages en vurdering af nitratudvaskningen jf. VVM-direktivet. Dette er fastlagt fra statslig side ved udpegningen af nitratklasserne. Der er ikke udpeget nitratklasser i oplande udenfor Natura-2000 områder. Det betyder, at disse områder er reguleret ved hjælp af harmonikravet.

Hverken Vejle Yderfjord eller Kolding Inderfjord er udpeget som Natura 2000-område, men da begge fjorde afvander til hovedvandoplandet Lillebælt skal der desuden foretages en vurdering af en eventuel påvirkning af nærmeste marine Natura 2000-område (Lillebælt).

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterium for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevand:

Et projekt med husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande i Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter er opfyldt:

- 1) Kumulative effekter: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007.
- 2) Projektet i sig selv: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 procent af den samlede nitratudvaskning.

Ad. 1 Kumulative effekter - Påvirkninger og bidrag fra andre end projektet selv.

I vurderingen af, om det ansøgte projekt i kumulation med andre husdyrbrug i oplandet til Vejle Yderfjord samt Kolding Inderfjord har en skadevirkning, har Kolding Kommune anvendt de data for udviklingen i husdyrtryk, som Miljøstyrelsen har stillet til rådighed i december 2014. Udviklingen i antal dyreenheder i oplandet til Vejle Yderfjord og Kolding Inderfjord fremgår af tabellerne nedenfor.

Tabel 5: Udviklingen i antal dyreenheder i oplandet til Vejle Yderfjord

Udviklingen i antal DE i oplandet til Vejle Yderfjord			
	Vejle Yderfjord	Udvikling ift. 2007	Udvikling ift. 2007
2007	20.283 DE	0	0
2008	19.653 DE	-630 DE	-3,1 %
2009	19.282 DE	-1001 DE	-4,9 %
2010	20.424 DE	141 DE	0,7 %
2011	20.070 DE	-213 DE	-1,1 %
2012	20.595 DE	312 DE	1,5 %
2013	20.697 DE	414 DE	2,04 %
2014	19.693 DE	-590 DE	-2,9 %

Ved en opgørelse under anvendelse af lineær regression er det fundet, at forklaringsgraden er lav ($R^2 = 0,0733$). Hvis forklaringsgraden R^2 er mindre end 0,5, er analysen usikker, og der skal i så fald tages udgangspunkt i en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår og niveauet pr. 1. januar 2007. Ved en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår (2014) og niveauet pr. 1. januar 2007 er udviklingen i antal dyreenheder i oplandet til Vejle Yderfjord faldet med 2,9 %.

Tabel 6: Udviklingen i antal dyreenheder i oplandet til Kolding Inderfjord

Udviklingen i antal DE i oplandet til Kolding Inderfjord			
	Kolding Inderfjord (DE)	Udvikling ift. 2007 (DE)	Udvikling ift. 2007 (%)
2007	17.103 DE	0	0
2008	16.367 DE	-737 DE	-4,3 %
2009	16.571 DE	-532 DE	-3,1 %
2010	15.899 DE	-1204 DE	-7,04 %
2011	15.263 DE	-1840 DE	-10,8 %
2012	14.952 DE	-2151 DE	-12,6 %
2013	15.039 DE	-2064 DE	-12,1 %
2014	13.949 DE	-3154 DE	-18,4 %

Ved en opgørelse under anvendelse af lineær regression er det fundet, at forklaringsgraden er høj ($R^2 = 0,9364$). Udviklingen i antal dyreenheder i oplandet til Kolding Inderfjord er faldet med 16,7 % fra 2014 til 2007 udregnet ved lineær regression. Ved direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår (2014) og niveauet pr. 1. januar 2007 er udviklingen i antal dyreenheder i oplandet til Kolding Inderfjord faldet med 18,4 %.

I vurderingen af om projektet i kumulation med andre projekter og planer har en skadevirkning, skal andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktion inddrages. Med projekter og planer i Habitatdirektivets forstand menes nye og realiserbare projekter. Kolding Kommune er ikke bekendt med andre projekter og planer, som kan give en øget nitratudvaskning i oplandet.

Som følge af at udviklingen i antal dyreenheder har været faldende siden 2007 i oplandet til Kolding Inderfjord samt Vejle Yderfjord skal projektets kvælstofudvaskning fra rodzonen ikke nedbringes til et niveau, som svarer til planteavlbrug. Beregninger viser en udvaskning fra rodzonen på 53,9 kg N/ha/år i det ansøgte projekt.

Kommunen har sikret, at kvælstofudvaskningen fra rodzonen ikke overstiger 53,9 kg N/ha/år ved udbringning af husdyrgødning på arealerne ved at stille vilkår om udbringning af husdyrgødning på ejede og forpagtede arealer (jf. vilkår 19).

Kolding Kommune vurderer samlet på baggrund af ovenstående, at projektet i kumulation ikke vil medføre en skadevirkning på overfladevande for hverken deloplandet Kolding Inderfjord, Vejle Yderfjord eller på det nærmeste Natura 2000-område.

Ad. 2 Vurdering af om det ansøgte i sig selv har en skadevirkning

Ifølge Miljøstyrelsen vil en nitratudvaskning under 5 % ikke kunne medføre en skadevirkning på overfladevand i et Natura 2000-område. Kolding Kommune vurderer, at en nitratudvaskning under 5 % ligeledes ikke vil kunne medføre en skadevirkning på et overfladevand, der ligger udenfor Natura 2000-udpegning.

Udbringningsarealet i oplandet til Vejle Yderfjord er 6,6 ha, mens det er 17 ha i oplandet til Kolding Inderfjord. Der udvaskes ifølge ansøgningens beregninger 53,9 kg/ha fra rodzonen.

En del af det udvaskede kvælstof vil blive omsat i jorden. Størrelsen af omsætningen afhænger af jordens reduktionspotentiale, der er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der kommer fra rodzonen, og den mængde nitrat, der ender i vandområdet. De faktiske re-

duktionspotentialer for oplandene omkring arealerne kendes ikke, men det er 50 og 75 % ifølge den reduktionspotentiale-modellering, som er foretaget af Danmarks Miljøundersøgelser. Udvaskningen fra rodzonen antages dermed at reduceres med ca. 62,5 %.

Ifølge Miljøstyrelsens bilag af 16. juni 2010 kan der kun reguleres på bidraget af nitrat fra husdyrgødningen, og beregningen er foretaget via husdyrgodkendelse.dk, og udvaskningen fra husdyrgødningen er således 53,9 kg N/ha.

Tabel 7: Beregning af kvælstofudledningen fra projektet til Vejle Yderfjord

Vejle Yderfjord	
Opland til Vejle Yderfjord	33.804 ha
Nuværende kvælstofbelastning fra land til Vejle Yderfjord	605.092 kg N/år
Det ansøgte projekt	
50-75 % reduktionspotentiale (jf. DMU)	Gns. 62,5 %
Areal til udspredning i oplandet til Vejle Yderfjord	6,6 ha
Udvaskning fra rodzonen (jf. ansøgningsskemaet)	53,9 kg N/ha/år
Udvaskning fra projektet til Vejle Yderfjord (53,9 kg N/ha/år x 0,375 x 6,6 ha)	353,3 kg N/år
Kvælstofudledning fra projektet som procent af den samlede udledning til Vejle Yderfjord (353,3 kg N/år / 605.092 kg N/år x 100)	0,06 %

Tabel 8: Beregning af kvælstofudledningen fra projektet til Kolding Inderfjord

Kolding Inderfjord	
Opland til Kolding Inderfjord	32.000 ha
Nuværende kvælstofbelastning fra land til Kolding Inderfjord	649.600 kg N/år
Det ansøgte projekt	
50-75 % reduktionspotentiale (jf. DMU)	Gns. 62,5 %
Areal til udspredning i oplandet til Kolding Inderfjord	17 ha
Udvaskning fra rodzonen (jf. ansøgningsskemaet)	53,9 kg N/ha/år
Udvaskning fra projektet til Kolding Inderfjord (53,9 kg N/ha/år x 0,375 x 17 ha)	343,6 kg N/år
Kvælstofudledning fra projektet som procent af den samlede udledning til Kolding Inderfjord (343,6 kg N/år / 649.600 kg N/år x 100)	0,053 %

Kvælstofudledningen fra projektet udgør således henholdsvis ca. 0,06 % af den samlede udledning til Vejle Yderfjord og ca. 0,053 % til Kolding Inderfjord. Da projektet således bidrager med mindre end 5 % af den samlede belastning vurderer Kolding Kommune, at udbringning af husdyrgødning på arealerne ikke har en skadevirkning på hverken Vejle Yderfjord eller Kolding Inderfjord. Det betyder også, at der ikke vil være en skadesvirkning fra projektet i sig selv på det nærmeste marine Natura 2000-område i hovedoplandet Lillebælt.

FOSFORBELASTNING

Projektet overholder kravene med hensyn til fosfor til overfladevand, som de er fastlagt i lovgivningen uden særlige virkemidler til reduktion af fosfor. Da Kolding Inderfjord og Vejle Yderfjord er klassificeret som mindre sårbart vandområde mht. fosfor, er der ikke stillet specielle vilkår med hensyn til fosforoverskuddet fra disse arealer, som afvander til disse fjorde.

Der er ikke stærkt skrånende og erosionstruede arealer med i udbringningsarealerne, hvorfor der ikke er foretaget tiltag for at beskytte vandområderne mod overfladeafstrømning andet end de lovpligtige bræmmer. Der bør dog være speciel fokus på bræmmer langs vandløbene, da udvaskningen af kvælstof og fosfor kan reduceres betragteligt ved udlægning af ekstra bræmmer, hvilket også følger af lov om randzoner.

Samlet vurdering

Udbringningsarealerne ligger udenfor nitratklasser. Der er således tale om robuste landbrugsarealer, hvor en stor del af nitratudvaskningen vil blive omsat, inden den når slutrecipienterne. Ved overholdelse af de fastsatte vilkår i godkendelsen vurderes, at projektet i sig selv ikke vil kunne medføre en væsentlig målbar skadevirkning fra udbringningsarealerne til Kolding Inderfjord samt Vejle Yderfjord.

Udbringningsarealerne ligger desuden for fosforklasser, og projektet overholder beskyttelsesniveauet for fosfor til overfladevand. Der er et generelt lovkrav om bræmmer/randzoner omkring vandløb og vandhuller for at begrænse erosion og mindske risikoen for overfladisk afstrømning af bl.a. fosfor fra markerne. Det vurderes, at der ikke er forhold i projektet, der kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til fosforudvaskning til overfladevand.

Det vurderes samlet, at projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre vil kunne medføre en væsentlig målbar skadesvirkning på det nærmeste Natura 2000-område i hovedoplandet Lillebælt.

13.5 PÅVIRKNING AF BESKYTTET NATUR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er foretaget en gennemgang af udbringningsarealerne på luftfoto fra 2013. Luftfotoene er sammenholdt med kommunens register over beskyttet natur i området.

Der er ingen udbringningsarealer i Kolding Kommune, der er udpeget som § 3-natur.

Der ligger en § 3-beskyttet eng og en mose sydøst for ejendommen, og i forlængelse af disse § 3-områder ligger der et højt værdisat engområde. Ingen af disse § 3-arealer ligger op til udbringningsarealer tilhørende Viuf Skovvej 99.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer, at driften af udbringningsarealerne i Kolding Kommune ikke påvirker § 3-arealer. Der er dermed heller ikke risiko for overfladisk afstrømning og dermed påvirkning af naturområdet. Det vurderes, at der ikke er grundlag for at stille skærpende vilkår, da det vurderes at der i projektet er taget fornødne hensyn til den beskyttede natur.

13.6 PÅVIRKNING AF SÆRLIGT BESKYTTEDE ARTER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I bilag 6 er en opgørelse over dyrearter, som findes eller potentielt kan findes i den sydjyske natur, og som er med på Bilag IV i EF-habitatdirektivet. I Bilag 6 findes endvidere en kortfattet konsekvensvurdering af projektet for de relevante arter. I henhold til EF-habitatdirektivets bilag IV er de nævnte dyrearter strengt beskyttede, og det skal i forbindelse med behandling af projekter sikres, at arternes yngle- og levesteder beskyttes.

Der sker ingen nedrivning af gamle bygninger, ingen fældning af træer eller ændringer af beskyttede naturarealer eller dræningsforhold i forbindelse med projektet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der er observeret dyre- eller plantearter registreret på habitatdirektivets Bilag IV tæt på udbringningsarealerne, da der er registreret løvfrø i adskillige vandhuller, der ligger omkring udbringningsarealerne. Projektet vurderes dog ikke at kunne være til skade for yngle- og rastoområder for bilag IV-arter, da der i forbindelse med projektet ikke ændres på driften af arealerne.

Kolding Kommune er ikke bekendt med forekomster af andre planter eller dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlister på eller umiddelbart op til husdyrbrugets udbringningsarealer.

Kolding Kommune vurderer sammenfattende, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af yngle- og levesteder for bilag IV-arter eller andre fredede eller sjældne arter. Det vurderes derfor ikke nødvendigt at stille særlige vilkår i forhold til beskyttelse af bilag IV-arter.

14 DRIFTSFORSTYRRELSER OG EGENKONTROL

14.1 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der føres ingen skriftlig opgørelse over egenkontrol bortset fra logbog over flydelag på gyllebeholderen.

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn, og det tjekkes, om anlæggene kører, som de skal.

Derudover er der en række andre fast procedurer:

- Pumpning af gylle fra staldanlæg foregår to gange dagligt og under overvågning.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for bedriften, hvor forholdsregler i forbindelse med driftsuheld eller uheld er beskrevet.
- Serviceeftersyn på maskiner m.m. overholdes.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer, at der er en rutine, der sikrer en fornuftig drift af ejendommen. Overholdelse af miljøgodkendelsens rammer skal dokumenteres i henhold til nedenstående vilkår. Der står opført flere egenkontrol-vilkår under de specifikke afsnit.

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for egenkontrol og dokumentation.

VILKÅR

20. På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Til dokumentation skal der i forbindelse med tilsyn og på forlangende fremvises de seneste 3 års gødningsplaner inkl. kvitteringer for overførte mængder husdyrgødning (skema B1).
21. Husdyrbruget afholder selv omkostningerne til dokumentation, undersøgelser og målinger, som er anført i nærværende godkendelse.

14.2 DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Mulige uheld kan være udslip af gylle fra gylletankene, spild af olie og kemikalier, brand på ejendommen og utilsigtet pumpning af gylle.

Minimering af risiko for uheld

Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen, og heraf vil fremgå en liste med relevante telefonnumre i forbindelse med driftsforstyrrelser eller uheld. Beredskabsplanen fastlægger hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld.

Gyllebeholderne kontrolleres visuelt for kabelbrud, skader, revner, utætheder m.m. én gang om året. Ved skade eller tegn på skade kontaktes leverandøren af gylletanken for udbedring af skaden.

Pumpning af gylle foretages altid under overvågning. Gyllerenderne i de eksisterende haller tømmes to gange ugentlig og pumpes over til gyllebeholder vha. bagskylanlæg. Pumperne hertil er placeret internt på farmen. Mængden af gylle, der pumpes pr. gang, er begrænset,

hvorved risikoen for miljøforurening er begrænset. Påfyldning af gyllevogn sker med selvsugende kran af maskinstation.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes, at ansøger har truffet de fornødne foranstaltninger for at forebygge forurening. På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår for driftsforstyrrelser og uheld.

VILKÅR

---

22. Beredskabsplanen fastlægger hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, og planen skal revideres årligt og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

15 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det skal sikres, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne (husdyrlovens § 19).

Ved begrebet "tilgængelig teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. I begrebet "tilgængelig" ligger en indbygget afvejning mellem mål og midler, men det skal afvejes på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i minkgødningen er i stadig udvikling.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse. For husdyrbrug, der er omfattet af § 11 i husdyrloven, skal redegørelsen som minimum indeholde punkterne management og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring, udbringning og behandling af husdyrgødning.

Redegørelsen skal for svine- og fjerkræbrug omhandle de teknologier, der er beskrevet dels i EU kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ og dels i Miljøstyrelsens Teknologiblade. Selvom der ikke er lavet et specifikt BAT-notat inden for minkfarme, er mange af elementerne i BAT-notatet for svine- og fjerkræbrug universelle indenfor landbrugsområdet og kan derfor overføres til minkfarme.

Miljøstyrelsen har på godkendelsestidspunktet ikke udarbejdet vejledende BAT-standardvilkår inklusiv emissionsgrænseværdier for minkproduktion, men der er faldet et par principielle afgørelser i Natur- og Miljøklagenævnet, der beskriver, hvordan det sikres, at en minkfarm lever op til kravet om anvendelse af BAT. BAT er en retlig standard, der ændrer sig i takt med den teknologiske udvikling.

Vurdering af BAT i dette projekt vil derfor omhandle følgende områder:

- Management
- Staldindretning
- Foder herunder fosfor
- Forbrug af vand og energi
- Opbevaring, håndtering og udbringning af husdyrgødning

Management (ledelses- og kontrolrutiner)

I bedriftens driftsregnskab opgøres forbrug af energi og indkøbt foder.

Genanvendeligt affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug via modtagestation.

Rengøring i og omkring fodersilo foretages jævnligt.

Der foretages dagligt eftersyn og løbende service på driftsanlægget efter behov.

Der er udarbejdet en beredskabsplan for bedriften, så forholdsregler i forbindelse med uheld som kemikalier, gylle og brand m.v. er beskrevet.

Der føres egenkontrol overfølgende emner:

- Løbende udarbejdelse af foderplaner i samarbejde med konsulent, således blandingen altid er optimeret.
- Regnskab over vand-, energi- og foderforbrug.
- Logbog føres for tilstand af flydelag.
- Gyllepumpning overvåges.
- Gyllebeholderen kontrolleres hvert 5. år af en autoriseret kontrollør.
- Der foretages årligt indberetninger over dyreholdets størrelse og gødningsforbrug mv. via www.landbrugsindberetning.dk.

Staldindretning

Ved vurderingen af om en ansøgning om godkendelse efter husdyrlovens § 11 overholder kravet om anvendelse af BAT til begrænsning af ammoniakemission fra minkproduktion, skal der fastsættes en samlet emissionsgrænseværdi for anlægget.

Emissionsgrænseværdien fastsættes på baggrund af en kombination af virkemidler, hvorved der ligesom husdyrbrug omfattet af Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier foretages en omkostningsbaseret vurdering af, hvad der kan lade sig gøre.

Med afgørelsen NMK 131-00102 af den 30/10 2012 slår Natur – og Miljøklagenævnet fast, at emissionsgrænseværdierne skal fastsættes efter virkemidlerne for de eksisterende haller. Selve beregningen fremgår af afsnit 6.1 Stalde og ammoniakemission.

Det eksisterende staldsystem består af ophængte 35 cm gyllerender med bagskyl, som tømmes to gange om ugen.

Der fastsættes en samlet emissionsgrænseværdi for minkproduktionen ud fra grænseværdien 1,16 kg N per årstæve for eksisterende minkhaller. Den samlede emissionsgrænseværdi for minkproduktionen på bedriften udgør derfor 2.204 kg N/år.

Ammoniakemissionen fra anlægget er beregnet via det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk. Ifølge beregningerne bliver ammoniakemissionen i ansøgt drift i alt 1924,9 kg N.

Foder herunder fosfor

Foder til mink produceres centralt på fabrik som færdigfoder. Foderet tilpasses dagligt minskens vækststadium, hvilket optimerer foderoptagelsen. Der fodres 2 gange dagligt i perioden fra slutningen af maj til ultimo august i redekasserne. Herefter 1 gang på buret, hvilket minimerer spild af foder og fremmer optagelsen af næringsstofferne fra foderet i dyret.

Vand og energibesparende foranstaltninger

Alle vandventiler på farmen er af ny type, hvor vandspildet er reduceret til et minimum.

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Der er ingen belysning i minkhaller, og hallerne er ligeledes med naturlig ventilation, hvorfor der ikke er et energiforbrug til dette. Vandsystemet er af cirkulationstypen, hvor der holdes et konstant tryk på ventilerne. Systemet giver også mulighed for at opvarme vandet i frostperioder, således at dyrene er sikret vandforsyning i disse perioder. Vandet opvarmes med el i frostperioder.

Opbevaring, håndtering og udbringning af husdyrgødning

Der er konstant flydelag på gyllen i tanken uden fast overdækning. Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle. Efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 14 dage efter, at der igen er gylle i tanken, er etableret flydelag. Flydelaget kontrolleres jævnligt, hvilket sikrer, at der altid er minimal emission af ammoniak. Der føres logbog over flydelaget på gyllen, så der er fokus på, at flydelaget lever op til kravene.

Der er lovkrav om alarmsystem på gylletanken, da den ligger under 100 m til vandhul.

Tanken er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, og på grund af gylletankens beliggenhed under 100 m til vandhul er der krav om, at tanken efterses hvert 5. år for at kontrollere, om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i BREF-dokumentet som en række tiltag, og en del af disse tiltag er dækket af reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte. Den faste del (halmen) udbringes med gødnings-spreader på sort jord, og nedbringes senest 6 timer efter. Både gyllekørsel og spredningen af halmen foretages af maskinstation. Det tilstræbes, at udbringningen foregår, hvor udnyttelsen af kvælstoffet er mest optimal. Der bliver således ikke udbragt husdyrgødning i højt solskin, eller forud for varslet kraftig nedbør, hvilket minimerer kvælstoftabet. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmme til vandløbene.

Desuden overholdes reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvori der er fastsat regler for udbringningstidspunkter, udbringningsmetoder mm.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Management (ledelses- og kontrolrutiner)

Kolding Kommune vurderer, at der ved den løbende overvågning af produktionen samt inddragelse af relevante konsulenter sikres et godt overblik over husdyrbruget og en effektiv resourceudnyttelse.

Det vurderes sammenfattende, at husdyrbrugets management er at betragte som BAT.

Staldindretning

Under overholdelse af den samlede emissionsgrænseværdi kan ansøger selv bestemme, hvor på minkfarmen de ammoniakreducerende virkemidler til opfyldelse af grænseværdien ønskes

anvendt. For at reducere ammoniakfordampningen i det aktuelle projekt er der tømning af gødningsrenderne to gange ugentligt, og ansøger har desuden valgt at tilføre halm ad libitum. BAT for pelsdyrbranchen er 36 cm rendebredde for nye minkhaller, et proteinindhold på 31 % af OE samt halm ad libitum. Proteinindholdet samt halm ad libitum vil blive stillet som et vilkår til hele farmen.

Projektet overholder samlet set, med de valgte virkemidler, det fastlagte og proportionelle BAT-niveau for ejendommen på 2.204 kg N/år for denne ejendom (se afsnit 6.1 Stalde og ammoniakemission).

Ansøgningen overholder således det emissionsniveau, som fremkommer i forhold til kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Kommunen vurderer, at BAT for staldsystemet er opfyldt i det konkrete projekt.

Kommunen vurderer på denne baggrund, at der er anvendt BAT i forhold til staldsystemer og ammoniakemission fra anlæg. Kommunen pålægger ikke ansøger at anvende en bestemt teknik men udelukkende, at der leves op til emissionsgrænseværdien, hvilket dog sikres ved at fastholde de valgte teknikker ved vilkår.

Foder herunder fosfor

Kommunen vurderer, at BAT er tilgodeset for denne type af bedrift med hensyn til fodring, idet næringsstofoptagelsen i dyret er optimeret, og spild af foder er ligeledes reduceret.

Vand og energibesparende foranstaltninger

Udvidelsen medfører et forøget vandforbrug hovedsageligt et øget forbrug af drikkevand til dyrene. Kommunen vurderer, at der i fornødent omfang er anvendt vand- og energibesparende teknikker. Det vurderes, at flere af disse teknikker er at betragte som BAT.

Opbevaring, håndtering og udbringning af husdyrgødning

BAT for opbevaring, håndtering og udbringning af husdyrgødning er beskrevet i BREF-dokumentet for bedste tilgængelige teknikker, og en overvejende del af tiltagene beskrevet i BREF-dokumentet er indarbejdet i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Bedriften efterlever reglerne i ovenstående bekendtgørelse.

Kommunen vurderer, at opbevaring, håndtering og udbringning af husdyrgødningen opfylder kravet om BAT, ligesom det vurderes, at der i forbindelse med udvidelsen tages de fornødne hensyn til naboer og omgivelser i øvrigt.

Samlet BAT-vurdering

Kolding Kommune vurderer, at ansøger har overholdt BAT i forhold til management, ressourcerforbrug, fodringsstrategier samt opbevaring, håndtering og udbringning af husdyrgødning. Endvidere vurderer Kolding Kommune, at emissionsgrænseværdien er overholdt, da det ansøgte projekt ikke overstiger de vejledende emissionsgrænseværdier for eksisterende minkhaller. Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra udvidelsen af husdyrbrugets produktion.

Vilkår for at sikre, at emissionsgrænseværdien overholdes, er vilkårene 11, 12 og 15.

16 ALTERNATIVER OG OPHØR

16.1 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Da udvidelsen kan foregå i de eksisterende haller, har ansøger ikke overvejet alternative løsninger.

Hvis udvidelsen ikke kan realiseres, vil minkproduktionen fortsætte som hidtil.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det er Kolding Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på ejendommen Viuf Skovvej 99, ikke påvirker lokalområdet væsentligt i negativ retning, se nærværende miljøgodkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet, er det Kolding Kommunes vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne i nærområdet end ved den nuværende produktion jf. afsnittene om lugt- og fluegener samt støj-, støv- og transport.

16.2 OPHØR AF HUSDYRPRODUKTIONEN

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I tilfælde af husdyrbrugets ophør vil samtlige minkhaller blive rengjort. Gødningsrender vil blive tømt for gødning, og gylletank og møddingsplads vil blive tømt og rengjort. Affald, maskiner og oplagret husdyrgødning m.v. vil blive bortskaffet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer, at ovennævnte handlinger er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare, og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for rotter.

VILKÅR

25. Ved ophør af virksomheden skal staldanlægget rengøres og gyllen afsættes. Affald og kemikalier skal bortskaffes til godkendt modtager.
26. Ophør af virksomheden skal meddeles til Kolding Kommune.

17 KONKLUSION

Det er Kolding Kommunes vurdering, at bedriften efter gennemførelse af projektet herunder overholdelse af vilkårene i nærværende miljøgodkendelse, ikke vil have væsentlige virkninger på miljøet, herunder hensynet til naboer og omgivelserne i øvrigt.

Kolding
Kommune

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Lise Arp', positioned above a horizontal line.

Lise Arp

Biolog

By- og Udviklingsforvaltningen - Landbrugsafdelingen

Nytorv 11, 6000 Kolding

18 KLAGE- OG SØGSMÅLSVEJLEDNING OG UNDERRETNING

18.1 KLAGE- OG SØGSMÅLSVEJLEDNING

Hvad kan man klage over? Retlige spørgsmål samt kommunens vilkår og vurderinger.

Hvem kan klage? Ansøger, klageberettigede myndigheder, foreninger og organisationer samt enhver der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald.

Hvem er klageinstans? Natur- og Miljøklagenævnet.

Hvortil skal klagen sendes? Stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, men sendes skriftligt til Kolding Kommune, Landbrugsafdelingen, Nytorv 11, 6000 Kolding eller til landbrug@kolding.dk. Alternativt kan klagen indtastes i den Digitale Klageportal via Borger.dk eller Virk.dk.

Hvad er klagefristen? 11. februar 2015 kl. 14.

Hvad er lovgrundlaget? Lovbek. nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Hvad koster det at klage? 500 kr. Gebyret vil efter modtagelse af klagen blive opkrævet af Natur- og Miljøklagenævnet. Nærmere vejledning om klage og gebyr findes på www.nmkn.dk/Vejledninger.

Søgsmålsfrist: Søgsmål til prøvelse af afgørelsen ved domstolene, skal være anlagt inden 6 måneder fra i dag.

18.2 UNDERRETNING OM GODKENDELSEN

Miljøgodkendelsen annonceres den 14. januar 2015 i Kolding Ugeavis og på Kolding Kommunes hjemmeside www.kolding.dk/miljoesager.

Uddrag af miljøgodkendelsen er udsendt til de berørte parter i perioden 12. december 2014 til 2. januar 2015. Der indkom bemærkninger til udkastet fra ansøger, som gav anledning til ændring af vilkår 9.

Da der ikke ligger bebyggelse indenfor lugtgenekriteriet på 136 m, og udvidelsen sker i eksisterende pelsdyrhaller, vurderes det, at der ingen andre parter er i projektet end ejere af gylleaftalearealerne.

Nedenstående parter har modtaget miljøgodkendelsen i udkast:

Ansøger

- Hans Th. Schou Hansen, Viuf Skovvej 99, 6052 Viuf

Ejere af gylleaftalearealer

- H.H. Maskinstation I/S, Tiufkærvej 120A, 7000 Fredericia

Parter med E-post:

- Konsulent: Elna Mortensen, København Fur, Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N. E-post: emo@kopenhagenfur.com

- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1. sal, 1611 København V. E-post: ae@aeraadet.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle. E-post: post@sportsfiskeren.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 2188, 1017 København K. E-post: fbr@fbr.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, Sorsigvej 38, 6760 Ribe. E-post: sesyd@sst.dk

19 BILAGSOVERSIGT

Bilag 1: Vilkårskatalog

Bilag 2: Grundlag for vilkår og lovgivning

Bilag 3: Situationsplan

Bilag 4: Vejle Kommunes udtalelse

Bilag 5: Arealer

A. Arealer tilhørende ansøgning om udvidelse på Viuf Skovvej 99, 6052 Viuf

B. Kommunens udpegninger inkl. sten- og jorddiger

Bilag 6: Bilag IV-arter

Bilag 7: Natura 2000-område "Lillebælt" (N112)

BILAG 1- VILKÅRSKATALOG

Miljøgodkendelsen gælder for anlægget og de landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Viuf Skovvej 99, 6052 Viuf. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktionen med CHR nr. 65571. Ejendommen har CVR nr. 97932255. Ejendommen er ejet af Hans Thorvald Schou Hansen.

Husdyrproduktionen udvides fra 1.600 årstæver til 1.900 årstæver svarende til en udvidelse fra 53,3 DE til 65,5 DE.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser.

Miljøgodkendelsen er en tilladelse til, at virksomheden kan producere på de nævnte vilkår i godkendelsen (jf. bilag 1). Miljøgodkendelsen er gældende fra den 14. januar 2015.

Der er stillet følgende vilkår for bedriften og tilhørende arealer (afsnitsnumrene henfører til godkendelsens afsnit):

3. Generelle forhold

1. Minkproduktionen skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, som ligger til grund for godkendelsen.
2. Minkproduktionen må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt uden forudgående tilladelse fra Kolding Kommune.
3. Miljøgodkendelsen skal være kendt af den daglige driftsansvarlige og andet personale med tilknytning til bedriften. Et eksemplar af nærværende miljøgodkendelse skal til enhver tid være tilgængeligt og bekendt for de personer, der har ansvaret for bedriftens indretning og drift.
4. Ændringer, som kan have betydning for forudsætningerne af denne godkendelse, skal meddeles til Kolding Kommune inden gennemførelsen.
5. Ændring i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til Kolding Kommune.
6. På tilsynsmyndighedens forlangende skal bedriften dokumentere overholdelse af denne tilladelses vilkår. Den fremviste dokumentation skal, uanset evt. driftsmæssigt fællesskab med andre produktionsanlæg, særskilt og på tydelig vis, kunne dokumentere overholdelse af vilkårene i miljøgodkendelsen. Bedriften afholder selv omkostningerne til dokumentation, undersøgelser og målinger, som er anført i nærværende godkendelse.
7. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til Alarmcentralen ved at ringe 112. Efterfølgende skal Landbrugsafdelingen i Kolding Kommune kontaktes på tlf. 79 79 74 39.
8. Hvis der sker uheld på ejendommen, skal der senest 1 uge efter hændelsen fremsendes en redegørelse til Landbrugsafdelingen. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af uheldet, samt en beskrivelse af, hvordan virksomheden vil forebygge lignende uheld i fremtiden.
9. Godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsens ikrafttræden.

5. Husdyrhold

10. Miljøgodkendelsen omfatter en husdyrproduktion på 1.900 årstæver svarende til en årsproduktion på 65,5 DE. Årsproduktionen dokumenteres på baggrund af gødningsregnskab.

6. Stald- og lageranlæg

11. Gødningsrenderne skal tømmes to gange ugentligt, dog ikke i perioder med længerevarende frost.
12. I minkhallerne skal der til opsamling af næringsstoffer i den urin, der afsættes uden for gødningsrenderne altid være rigeligt, tilgængeligt halm ovenpå redekasserne (halm ad libitum). Ud over trådnettet må der ikke være foranstaltninger, der hindrer dyrenes adgang til halmen.
13. Ammoniakemissionen må ikke overstige et niveau svarende til 1924,9 kg NH₃-N.
14. Emissionskravet vurderes overholdt ved overholdelse af vilkårene 11, 12 og vilkår 15 om foder.

7. Foder

15. Der skal der anvendes foder med et proteinindhold på gennemsnitligt højest 31 % OE i uge 30-47. Ansøger skal dokumentere procentsatsen med en produktionsplan fra foderleverandøren, hvoraf den planlagte mængde protein i procent af den omsættelige energi fremgår.

9. Gener fra husdyrbruget

16. EGENKONTROL. Der skal føres logbog med angivelse af tidspunkt og forbrug af midler til fluebekæmpelse.
17. Der skal på ejendommen foretages effektiv rottebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium. Bekæmpelsen skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende, såfremt der modtages klager og konstateres væsentlige gener.
18. Opbevaring af foder skal ske så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Foderrester skal dagligt kommes i gylletank eller opbevares på møddingsplads.

11. Generelt om arealer

19. Ved fuld husdyrproduktion kan der køres 33,04 DE ud på de ejede og forpagtede arealer, der fremgår af bilag 5.

14. Driftsforstyrrelser og egenkontrol

20. På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af den godkendelses vilkår. Til dokumentation skal der i forbindelse med tilsyn og på forlangende fremvises de seneste 3 års gødningsplaner inkl. kvitteringer for overførte mængder husdyrgødning (skema B1).
21. Husdyrbruget afholder selv omkostningerne til dokumentation, undersøgelser og målinger, som er anført i nærværende godkendelse.
22. Beredskabsplanen fastlægger hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, og planen skal revideres årligt og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

15. Alternativer og ophør

23. Ved ophør af virksomheden skal staldanlægget rengøres og gyllen afsættes. Affald og kemikalier skal bortskaffes til godkendt modtager.
24. Ophør af virksomheden skal meddeles til Kolding Kommune.

BILAG 2 - GRUNDLAG FOR VILKÅR OG LOVGIVNING

Nedenfor findes den fulde titel på de love, bekendtgørelser og andre henvisninger, der er anvendt i godkendelsen.

Husdyrloven:

Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

Godkendelsesbekendtgørelsen:

Bekendtgørelse nr. 1283 af 8. december 2014 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen:

Bekendtgørelse nr. 853 af 30. juni 2014 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Pelsdyrbekendtgørelsen:

Bekendtgørelse nr. 1428 af 13. december 2006 om pelsdyrfarme.

Museumsloven:

Lov nr. 473 af 7. juli 2001 jf. lovbekendtgørelse nr. 1505 af 14. december 2006.

Affaldsbekendtgørelsen:

Bekendtgørelse nr. 48 af 13. januar 2010 om affald.

Naturbeskyttelsesloven:

Lov nr. 9 af 3. januar 1992 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

Bekendtgørelse om døde dyr:

Bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007 om opbevaring af døde dyr.

Lov nr. 472 af 1. juli 1998 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække med senere ændringer.

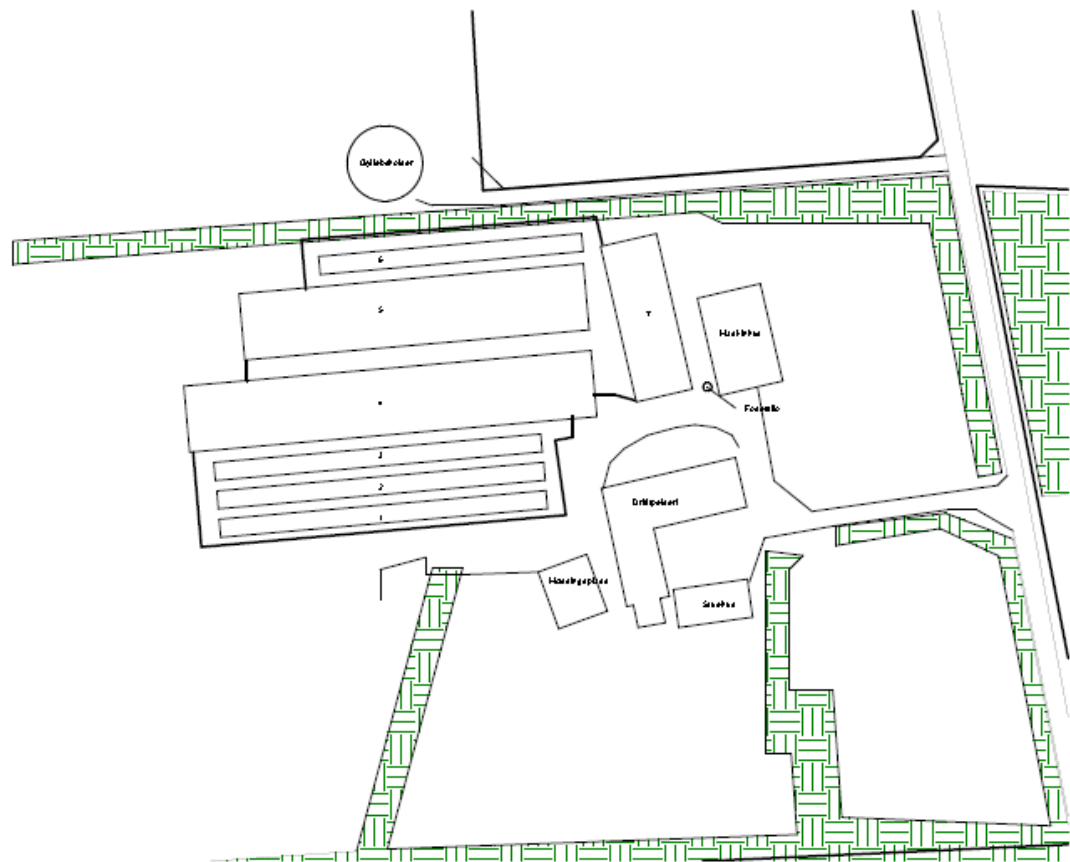
Habitatdirektivet:

Habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer).

Kommuneplan 2013-2025:

Kommuneplan 2013-2025 - Kolding Kommune.

BILAG 3 - SITUATIONSPLAN

- Stenarkitektur:**
- Gylledning
  - Skel
  - Vel
  - Læbepanering
  - Regn
  - Eksisterende byggeri
  - Anlæg/byggeri

Kopenhagen Fur
Rådgivning

Brnr: Vu f 8ko vne j 88, 8062 Vlut - Han c th. Bohou Han den
Situationsplan

Må: 1 : 1000

Sign: src

SIT-1-01

Dato: 14/05/08

Agro Food Park 15

T: +45 72 13 2900

8200 Aarhus N

www.kopenhagenfur.com

KOPENHAGEN
FUR

BILAG 4 - VEJLE KOMMUNES UDTALELSE

Til Kolding Kommune
Att. Lise Arp, Landbrug

Vurdering af aftalearealer i Vejle Kommune i forbindelse med ansøgt miljøgodkendelse på Viuf Skovvej 99, 6052 Viuf i Kolding Kommune

18-09-2014

Side: 1/10

Kolding Kommune har anmodet om en vurdering af de aftalearealer, som ligger i Vejle Kommune. Vi har foretaget vurderingen på baggrund af "det digitale ansøgningsskema" med skemanr. 65369 (version 1) samt fremsendte kortmaterialer til sagen.

Sagsnr.:

LAN-2014-00283.

Udtalelsen laves med henvisning til § 46 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Kontaktperson:

Fejl!

envisningskilde ikke fundet.

Lokaltlf.: 76 81 24 37

E-post:

MADMO@vejle.dk

Her bor vi:

Kirketorvet 22

7100 Vejle

Samlet Vurdering

Det er Vejle Kommunes samlede vurdering, at den ansøgte drift af aftalearealer i kommunen lever op til beskyttelsesniveauet i Husdyrgodkendelsesloven og ikke strider mod lokale miljø og naturhensyn. Der er ikke behov for at stille vilkår til arealer beliggende i Vejle Kommune, som kan drives med et dyretryk på 1,4 DE/ha. Det vurderes ikke at kunne påvirke grundvand, overfladevand eller natur væsentligt, at aftalearealerne på Tiufkærvej 120a, 7000 Fredericia modtager husdyrgødning op til fuldt dyretryk på 1,4 DE/ha. Aftalearealerne skal derfor ikke miljøgodkendes efter § 16 i Husdyrbrugsloven.

Arealer

Vejle Kommune har vurderet på 259,6 ha aftalearealer fordelt på 32 marker (se kortbilag) indeholdt i ansøgningen med henblik på eventuelt at stille vilkår til driften af disse, hvorved projektet vil forudsætte forudgående miljøgodkendelse af udbringingsarealerne efter

husdyrbruglovens § 16. Aftalearealet drives af H H MASKINSTATION I/S (CVR-nr. 17867970), Tiufkærvej 120a, 7000 Fredericia (beliggende i Vejle Kommune).

Detaljeret vurdering.

Generelt

I miljøgodkendelsen indgår i alt 23,61 ha udbringningsarealer og 265,9 ha aftalearealer. Heraf er 259,6 ha aftalearealer beliggende i Vejle Kommune.

Der afsættes 20,43 DE husdyrgødning fra mink til aftalearealet. Den samlede husdyrgødningsmængde til udbringning fremgår af ansøgningen om miljøgodkendelse skema nr. 65369.

Vejle Kommune vurderer herunder, hvorvidt den påvirkning, som udbringning af husdyrgødning på arealerne giver anledning til, er væsentlig eller ej. Vurderingen foretages på baggrund af statens kortværk over:

- nitratfølsomme indvindingsområder,
- nitratklasser,
- fosforklasser i oplande til Natura 2000-områder, som er overbelastet med fosfor,
- beskyttet natur jf. § 7 i Husdyrbrugloven.

Endvidere er kommunens viden om særligt følsomme vand- og naturområder inddraget.

Hensyn til grundvand

Udbringningsarealerne ligger uden for nitratfølsomt indvindingsområde og områder med indsatsplan for nitrat til grundvandet. Derfor er det kommunens vurdering, at der ikke er risiko for væsentlig påvirkning af grundvandet

Hensyn til overfladevand

Hovedparten af aftalearealet i Vejle kommune afvander til slutrecipienten Vejle Yderfjord via Rands Fjord. 2 marker, i alt ca. 10,5 ha afvander til Kolding inderfjord. 7 marker ligger endvidere i tilknytning til øvre del af Gammelby Mølleå og Spang Å, som har forløb fra Vejle kommune gennem Fredericia kommune og udmunder i Rands fjord. Vandløbet er på strækningen målsat Regionplan 2005 som hhv. B1 Gydevandløb for ørreder og andre laksefisk og B3 Vandløb for ål, abborer, geder og karpefisk.

I de efterfølgende afsnit vurderes påvirkningen og eventuelle hensyn til de forskellige recipienter først i henhold til det generelt fastlagte beskyttelsesniveau i Husdyrbrugloven. Derefter vurderes om der er behov for at skærpe beskyttelsesniveauet af hensyn til de enkelte recipienter. En eventuel skærpelse sker med baggrund i kommunens forpligtelser i forhold til Habitatdirektivet og Vandrammedirektivet og de lokale natur- og miljøhensyn knyttet hertil.

Fosforklasse

Ingen af udbringningsarealerne ligger i fosforklasse 1-3¹. Det generelle beskyttelsesniveau i Husdyrbrugloven er dermed overholdt.

Nitratklasse

Ingen af udbringningsarealerne ligger inden for nitratklasse 1-3². Det generelle beskyttelsesniveau i Husdyrbrugloven er dermed overholdt.

Afvanding til Natura 2000-områder

Ingen af udbringningsarealerne afvander til Natura 2000-område. Derfor er det ikke relevant at foretage en konsekvensvurdering.

Yderligere vurdering

Vejle Kommune har i forbindelse med risiko for tab af fosfor og kvælstof til fjorde og søer foretaget en yderligere vurdering af de af husdyrbrugets ejede og forpagtede arealer, som ligger inden for Vejle Kommune.

---

¹ Fosforklasse 1-3 omfatter arealer som afvander til Natura 2000-områder overbelastet med fosfor, der samtidig er på drænet lerjord med et fosfortal over 4 eller er lavbundsarealer med lavt indhold af jern.

² Nitratklasse 1-3 omfatter arealer som afvander til kvælstofsårbare Natura 2000-områder, og som har et reduktionspotentiale fra rodzone til Natura 2000-vandområde på mindre end 75 %.

Med hensyn til fosfor har Vejle Kommune særlig fokus på opland til søer, hvor fosfor fra landbruget har stor betydning for søens miljøtilstand.

Alle arealerne undtaget 2 marker på 10,5 ha ligger indenfor opland til en sådan sø, nemlig Rands fjord.

Vejle kommune har foretaget en konkret vurdering af udbringningsarealernes risiko for tab af fosfor ved erosion og overfladeafstrømning, gennem dræn, og ved udvaskning.

Mark nr. 40-0 og 7-0 er potentielt erosionstruet med moderat risiko for, at fosfor via overfladeafstrømning eller erosion løber ud i vandløb. Markerne er ikke drænet, og fosfortal er ikke oplyst. Jordbundstypen er JB 5/JB 6 grov til fin sandblandet ler. Der er et engstykke på den stejleste del af mark 7-0, som udgør en bræmme mod vandløb på ca. 25 meter på det sted hvor der er den største erosionsrisiko. På den øvrige strækning mod grøften er denne omfattet af 10 meter randzoner. Øvrige marker har ikke erosionsrisiko eller er ikke beliggende nær vandløb eller søer hvor der vurderes, at være risiko for tab af fosfor ved erosion og overfladeafstrømning, gennem dræn, og ved udvaskning. Samlet set vurderes det konkret, at der ikke er risiko for tab af fosfor ved erosion og overfladeafstrømning, gennem dræn, og ved udvaskning fra marker i projektet og udgør dermed ikke en risiko for søen Rands fjord.

Hensyn til natur

Vejle Kommune har vurderet, om der er behov for en beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder som følge af markdrift og udbringning af husdyrgødning på arealerne, som fremgår af ansøgningen.

Kategori 1 og 2 natur

Ingen af de ejede og forpagtede udbringningsarealer er udpeget som nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper benævnt kategori 1 eller 2 natur omfattet af § 7 i Husdyrbrugloven, og der ligger ikke § 7 områder i nærheden. Det nærmeste § 7 område ligger mere end 1000 meter fra et af udbringningsarealerne.

Natura 2000-områder (kategori 1 natur)

De nærmeste udbringningsarealer ligger i en afstand af ca. 2.500 m fra det internationale naturbeskyttelsesområde (Natura 2000-område) nr. 69 Højen Bæk. Udpegningsgrundlaget ses i tabel 1.

Nr.	Habitatområde	Kode	Udpegningsgrundlag	
69	Højen Bæk	1096	Bæklampret (Lampetra planeri)	
		3260	Vandløb med vandplanter	
		6230	Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	Ny
		6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	Ny
		7220	Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	
		7230	Rigkær	Ny
		9130	Bøgskove på muldbund	
		9160	Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund	Ny
		91E0	Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	

Tabel 1: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 69 Højen Bæk.

Kommunen har vurderet, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering af i forhold til Natura 2000-området, idet arealerne ikke ligger tæt på Natura 2000-området eller via overfladeafstrømning kan medføre en tilførsel af næringsstoffer til området. Der er således ikke som følge af udbringning af husdyrgødning på arealerne risiko for negative påvirkninger af naturtyper eller levesteder for de beskyttede arter, som indgår i udpegningsgrundlaget for det internationale naturbeskyttelsesområde.

Bilag IV-arter

Kommunen har kendskab til at en række mindre søer i området er levested for Bilag IV-arterne stor vandsalamander og særligt løvfrø. Der er i perioden 1996-2009 fundet løvfrø i 13 vandhuller (ved mark nr. 5-0, 7-0, 36-0, 11, 101-1, 140-0, 213-0 og 215-0,) og stor vandsalamander i 1 vandhul ved mark 104-0, som ligger umiddelbart op til aftalearealer i Vejle Kommune. Derudover er Bilag IV-arten hasselmus registreret i større skovområde ved mark 802-0. Markering af levesteder for registrerede bilag IV-arter kan se på bilag.

Alle levestederne for Bilag IV-arterne stor vandsalamander og løvfrø er i forbindelse med søer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som sikre, at der ikke sker tilstandsændringer i området. Derudover er søerne omfattet af lov om randzone, som sikre at der ikke foretages gødskning og anden jordforbedring, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning i en randzone på indtil 10 meter fra bredden af søerne.

Vejle Kommune vurderer, at der ikke er risiko for påvirkning af levestedet eller Bilag IV-arter som følge af landbrugsdrift på aftalearealerne, idet der ikke er risiko for erosion eller overfladeafstrømning på arealer, som ligger op til levestedet. Derudover vurderer kommunen, at den eksisterende beskyttelse af søerne og randzoner sikre, at der ikke er risiko for påvirkning af levestedet eller Bilag IV-arter som følge af landbrugsdrift på aftalearealerne.

Øvrige naturområder

I umiddelbar nærhed af en række af markerne ligger der naturområder beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Markerne skråner ikke ned mod naturområderne eller er erosionstruede. Udover en række mindre søer, drejer det sig om hhv. mark nr. 11-0 (eng), mark 7-0 og mark 5-0 (eng), mark 140-0 (mose) samt mark 801-0 (mose). Der er registreret sjældne arter i tilknytning til flere af de beskyttede naturområder.

Ifølge Naturbeskyttelsesloven må driften af de tilstødende marker ikke medføre, at der sker en negativ påvirkning af naturområdet. Driften af markerne skal indrettes efter dette.

Diger og fortidsminder

Der er beskyttede diger langs markskel på en række af markerne, se kortbilag diger. Der må ikke foretages ændringer i de beskyttede sten- og jorddiger, jf. naturbeskyttelseslovens § 4.

Der er ikke registreret beskyttede fortidsminder på markerne.

Fortidsminderne er beskyttet ved, at der ikke må ske ændringer af et fortidsmindes tilstand. Det vil sige, at alle aktiviteter, der påvirker fortidsmindernes indhold og overflade, ikke er tilladt. Der må heller ikke ske matrikulære ændringer, der fastlægger skel gennem et fortidsminde. Det er ikke en "ændring af et fortidsmindes tilstand" at afgræsse eller fælde bevoksning på fortidsminder, forudsat at fortidsmindet ikke beskadiges. Der må ikke foretages jordbehandling, gødskes eller plantes på fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter fra dem. Der må heller ikke bruges metaldetektor. De fleste fortidsminder har en 100 meter beskyttelseszone, hvor tilstanden ikke må ændres. Det vil sige, at der ikke må placeres hegn, bortset fra sædvanligt landbrugshegn. Der må heller ikke plantes eller opstilles bygninger, eller lignende.

Ingen af markerne ligger inden for område udpeget som kulturhistorisk beskyttelsesområde. Vejle Museum skal derudover altid kontaktes jf. Museumslovens § 27, når der dukker spor af fortidsminder op. Vejle Museum kan kontaktes på tlf. 76 43 12 00.

Samlet vurdering

Vejle Kommune har vurderet miljøbelastningen ved udbringning af husdyrgødning på aftalearealerne i forbindelse med ansøgt miljøgodkendelse på Viuf Skovvej 99, 6052 Viuf i Kolding Kommune, CVR-nr. 97932255 på grundlag af ansøgningen om miljøgodkendelse. Kommunen vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra udbringningen af husdyrgødning.

Vejle Kommune vurderer samlet, at udbringningsarealerne kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, og benyttelse af de angivne arealer udløser dermed ikke krav om forudgående miljøgodkendelse efter Husdyrbruglovens § 16.

Det er Vejle Kommunes vurdering, at der, som følge af projektets aktiviteter på aftalearealerne indenfor Vejle Kommune, ikke er risiko for væsentlig virkninger af de miljømæssige forhold som følge af markdriften.

Venlig hilsen

Mads Mortensen

Biolog | Landbrug og Vand

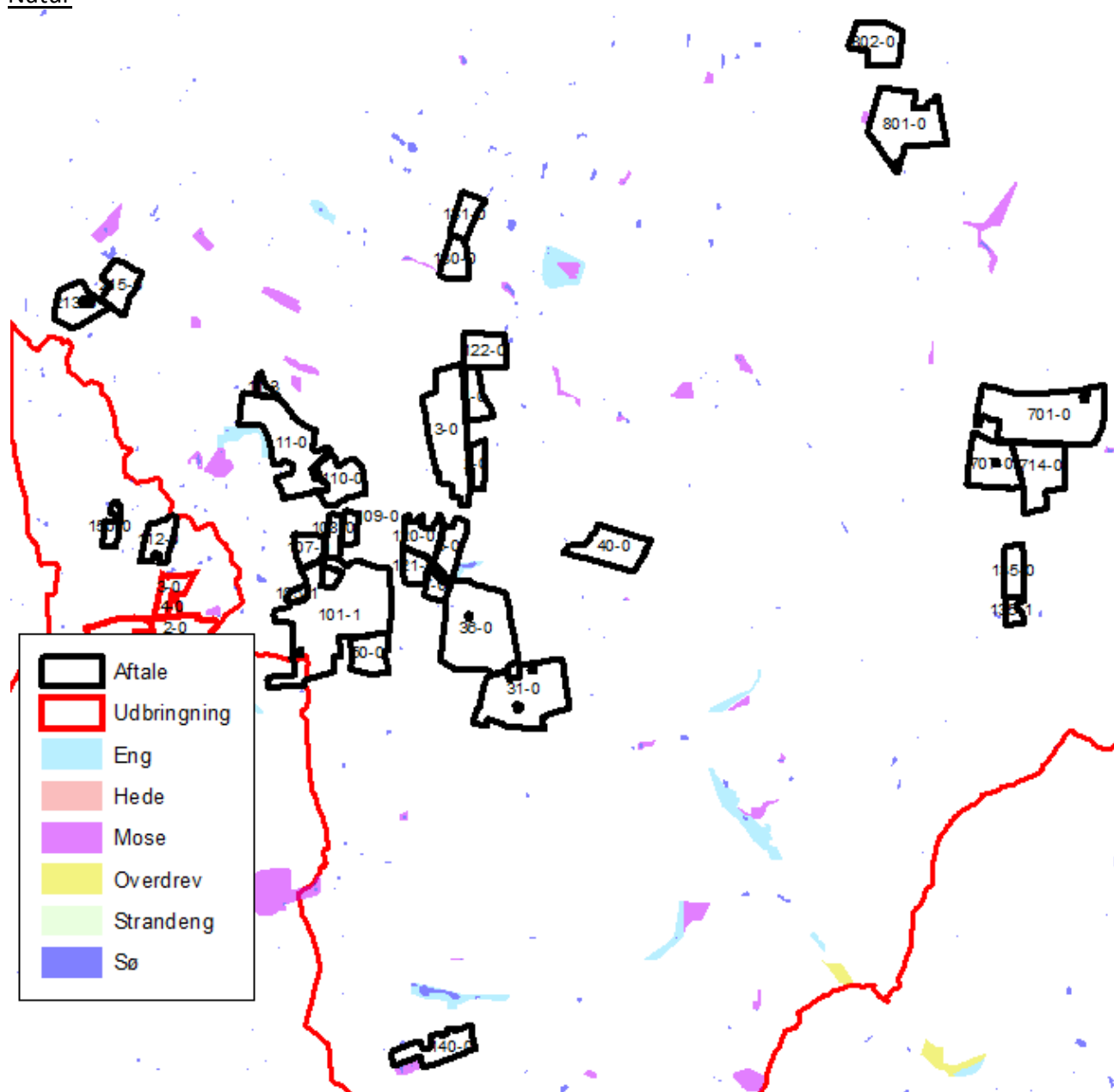
Teknik & Miljø | Kirketorvet 22, 7100 Vejle

T: 76 81 24 37 | E: madmo@vejle.dk

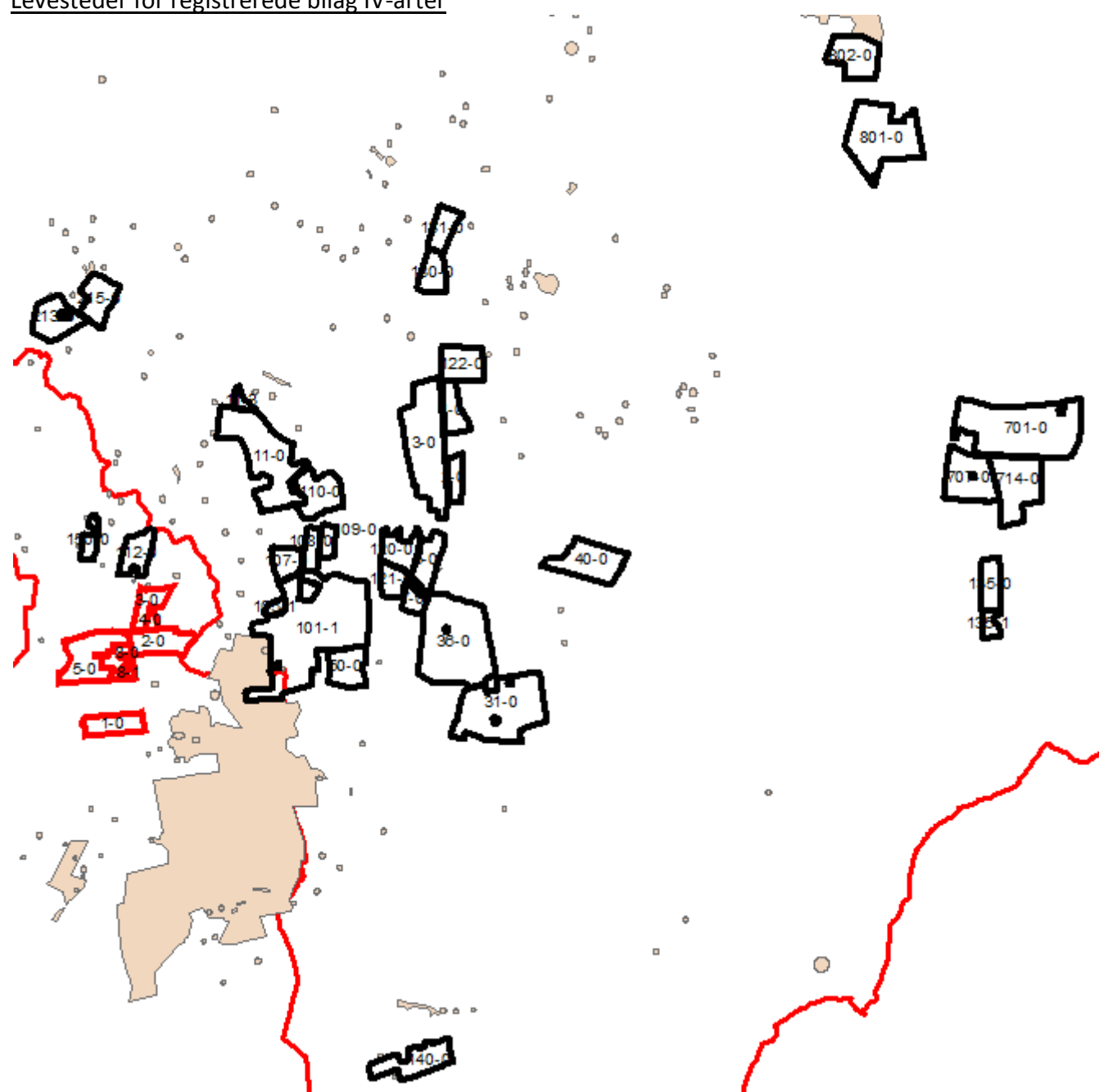
Bilag:

- Natur
- Levesteder for registrerede bilag IV-arter
- Diger

Natur

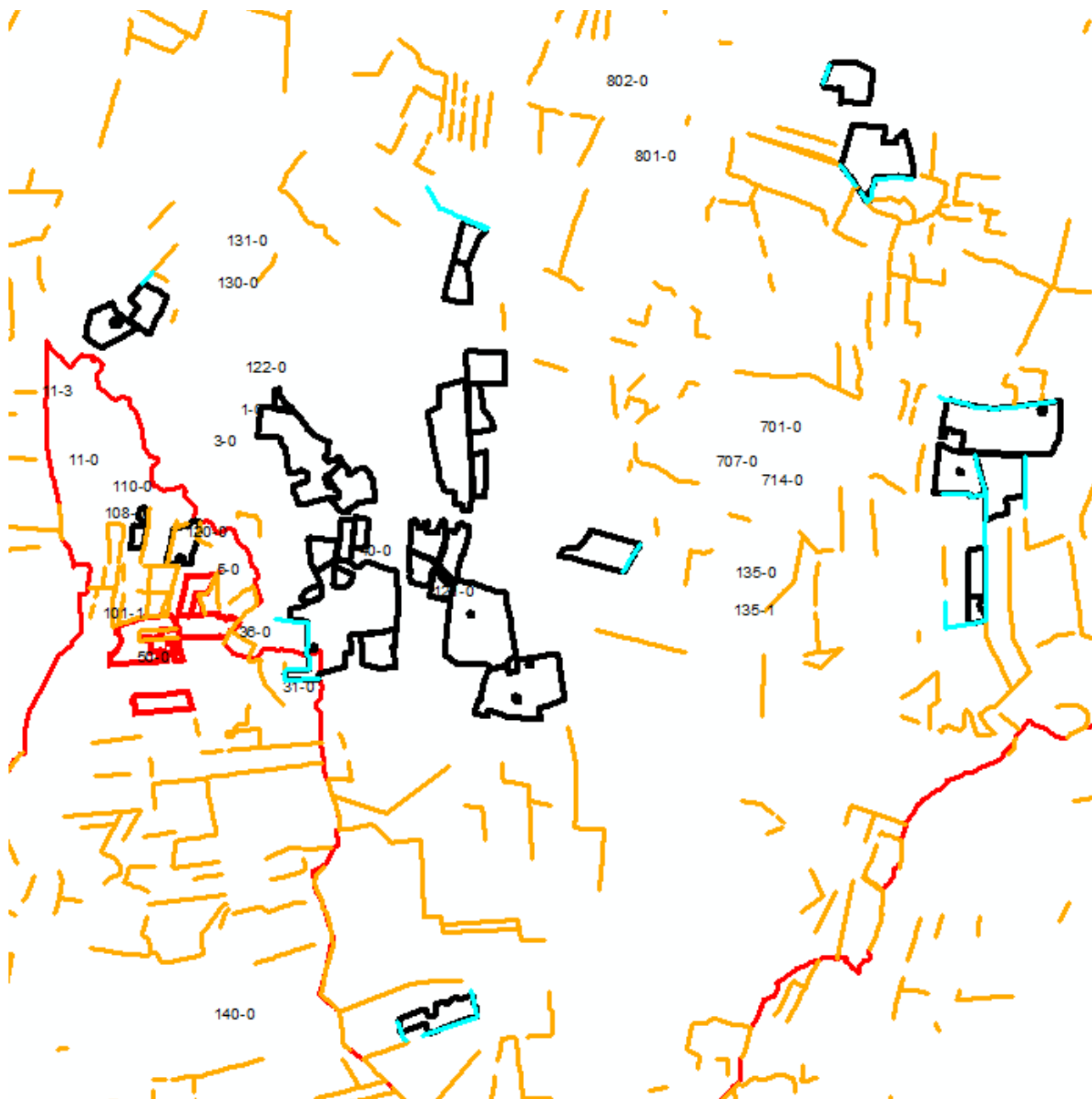

Levesteder for registrerede bilag IV-arter

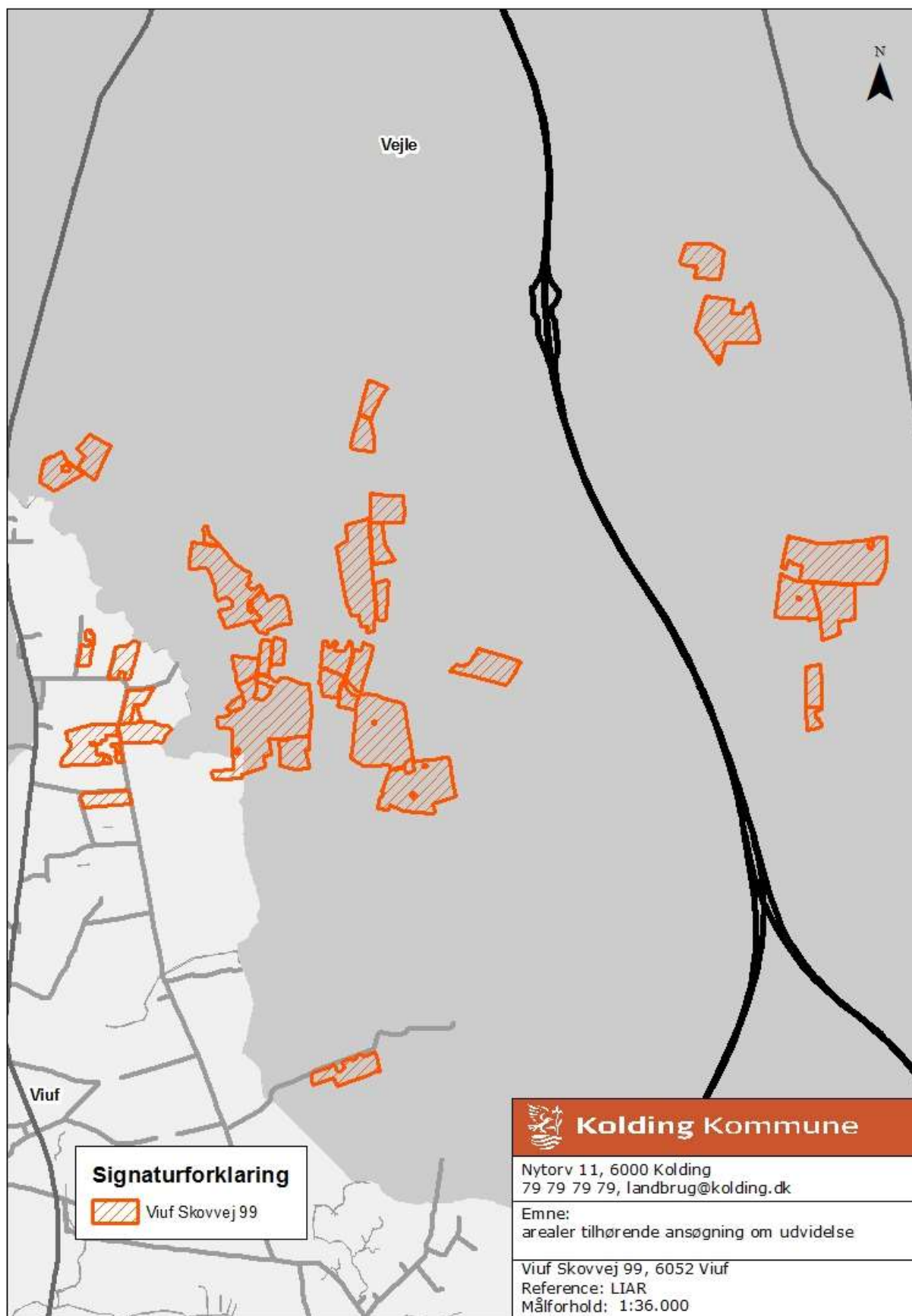

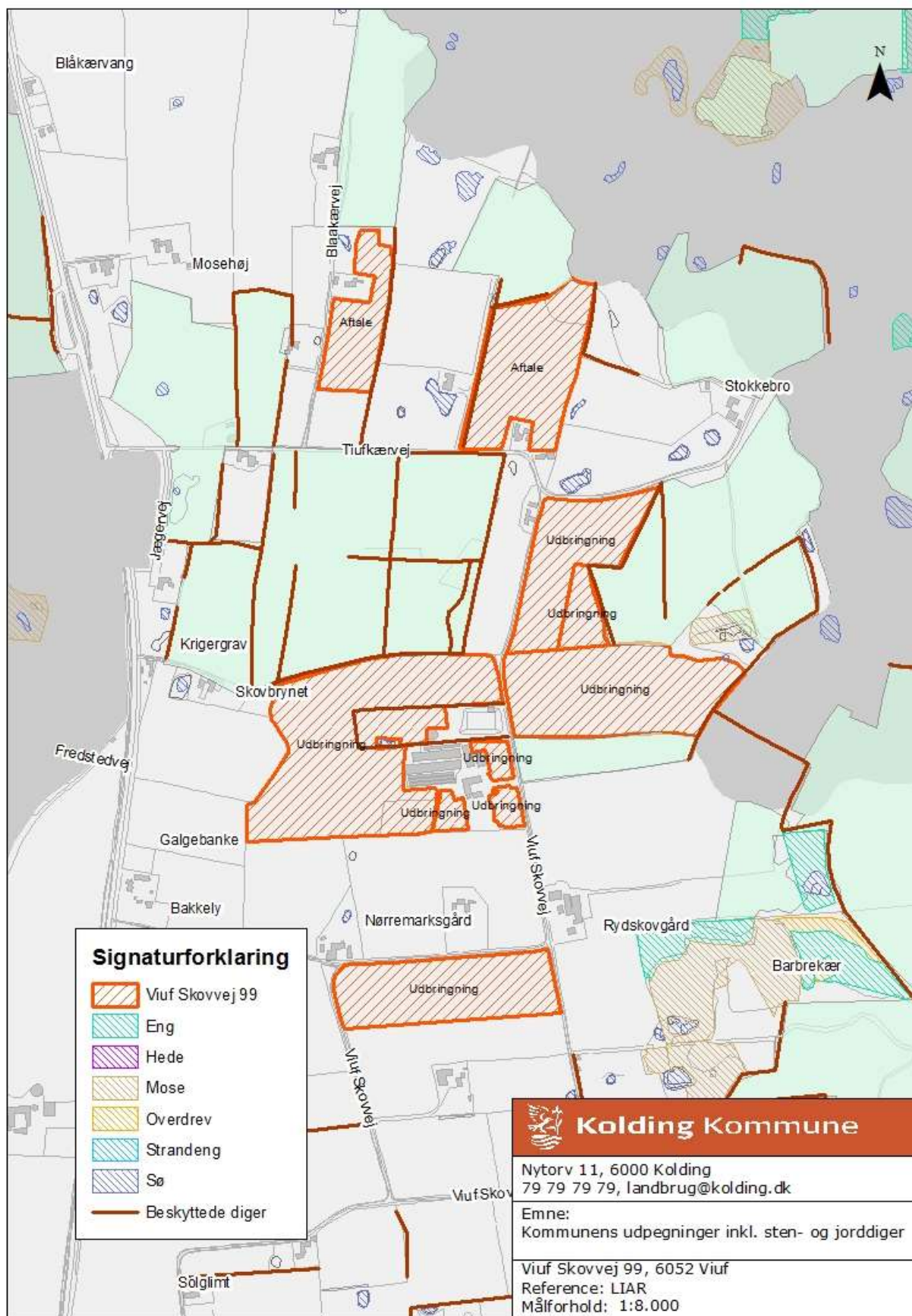
Diger

Beskyttede sten- og jorddiger er markeret med orange signatur. Hvor diger er i forbindelse med aftalearealet er de fremhævet med turkis.

BILAG 5A - AREALER

BILAG 5B - KOMMUNENS UDPEGNINGER INKL. JORD- OG STENDIGER

BILAG 6 – SÆRLIGT BESKYTTEDE ARTER

Nedenfor findes en opgørelse over dyre- og plantearter, som findes eller sandsynligvis findes i Kolding Kommune, eller i naturområder, der modtager overfladeafstrømning fra Kolding Kommune, og som samtidigt findes på bilag IV i EF-habitatdirektivet eller er en del af udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område.

Nedenstående er for de fleste arters vedkommende udarbejdet på baggrund af *"Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007"*

For arter, der ikke er omtalt i ovenstående håndbog er der suppleret med data fra Miljøcentrenes, Amternes og Kolding Kommunes nyere registreringer og SNS hjemmesider.

Pattedyr

Flagermus er vanskelige at kende fra hinanden og behandles under et. Flagermusene lever af insekter, som de fanger under flugten eller snapper dem i vandoverfladen eller fra blade. I sommerhalvåret opholder de sig oftest enkeltvis eller få sammen i dagtimerne i hulheder i træer, i fuglekasser, under stenbroer, på lofter og lignende uforstyrrede steder. I vinterhalvåret går de i dvale og skal have helst frostfrie og fugtige omgivelser som i hule træer, på lofter og i miner.

Alle danske arter er gået tilbage, men på grund af deres ret ubemærkede levevis er status for de enkelte arter usikker. Flagermus lider især under at de forhindres adgang til deres hvilesteder, og på deres vinteropholdssteder er de særligt sårbare.

Forekomst af de enkelte arter af flagermus i Kolding Kommune er dårligt kendt, men 9 af arterne er kendt fra det sydøstlige Jylland og kan forekomme i kommunen. Det drejer sig om følgende: Damflagermus, Vandflagermus, Dværgflagermus, Langøret flagermus, Sydflagermus, Brunflagermus, Skimmelflagermus, Troldflagermus og Pipistrelflagermus

Da der ikke fjernes gamle bygninger eller træer i forbindelse med projektet vurderes det, at projektet ikke vil have betydning for eventuelle flagermus i området.

Odder (*Lutra lutra*) lever primært af fisk og er tæt knyttet til vand, især ved vandløb, søer og moser, men kan undertiden forekomme langs kyster.

I Kolding Kommune er der flere observationer af odder fra Åkær Å, Vester Nebel Å, Kolding Å helt ud i Kolding Havn, Seest Mølleå, Dons-søerne og Hartekanal, Fovså, Spangså, Nørreå, Hjarup Bæk ved Søgård Sø og Vamdrup Å (Kongeå). Desuden er den i 2012 og 2013 angivet fra Binderup Mølleå, Solkær Å og Solkær Enge. Den kan således formentlig træffes i hele Kolding Å systemet med sideløb og tilknyttede søer og moser.

Den er overvejende aktiv om natten, men kan vænne sig til nogen forstyrrelser og være aktiv om dagen. Mulige trusler mod odderen og dens muligheder for at etablere en fast ynglebestand i beskyttelsesområdet er forstyrrelser i levestederne forårsaget af færdsel som f.eks. kanosejlads og fritidsfiskeri.

Der findes sandsynligvis ikke odder i nærheden af ejendommen, og der sker ingen driftsændringer på arealerne, som giver øget forstyrrelser i nærheden af vandløb. På den baggrund vurderes projektet ikke at påvirke arten.

Marsvin (*Phocoena phocoena*) forekommer i alle danske farvande. Lillebælt har en stor bestand og marsvinet er også en del af udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Den største kendte trussel mod marsvin er utilsigtet bifangst ved garnfiskeri, men også forurening, stærk bådtrafik og nedsat fødemængde kan have en negativ indflydelse på marsvinene.

Arealerne afvander til Kolding Fjord, hvor der også findes marsvin, det vurderes at landbrugsdriften, under forudsætning af de lovgivne begrænsninger af projektets næringsstofoverskud, ikke kan være til skade for arten.

Birkemus (*Sicista betulina*) lever især i tilknytning til moser og enge. Den skal kunne finde mere tørre lokaliteter i nærheden, hvor den kan overvintre i sin vintersøvn. I ådalene ligger de mest ekstensivt drevne naturområder i Danmark og det er sådanne steder birkemusen kan leve. I Kolding Kommune er birkemus de sidste 10 år fundet i Svanemosen, Kolding ådal, Vester Nebel ådal, Seest Mølle ådal og Spangs ådal og den kan måske vise sig at være endnu mere udbredt og forekomme i de fleste ådale.

Der er ikke kendskab til arten i nærheden af bedriften.

Hasselmus (*Muscardinus avellanarius*) er eftersøgt i Stenderup-skovene i 2003 uden dog at den blev fundet. Stenderup-skovene vurderes til at være en mulig lokalitet for arten.

Der er ikke kendskab til arten i nærheden af bedriften.

Krybdyr

Markfirben (*Lacerta agilis*) er kendt fra det meste af Danmark, men den er gået betydeligt tilbage i de sidste 100 år og mange bestande er blevet isolerede. Markfirben er helt afhængig af arealer med løst jord ellers sand, hvor den kan grave sine æg ned på sydvendte, solbeskinnede skrånninger. Typiske levesteder er bakkede heder og overdrev med både høj og lav vegetation og spredte buske, klitter og strandoverdrev, kystskrænter, langs solbeskinnede skovveje, i grusgrave og på sandede jernbaneskrånninger.

I Kolding Kommune blev der i 2009 opdaget en lille bestand af markfirben ved kysten nord for Hejlsminde, men ellers er der ingen sikre observationer af markfirben i kommunen i de sidste 30 år. Den er blevet angivet fra bl.a. Svanemosen og Kolding Ådal, men uden foto, så det kan dreje sig om en forveksling med det langt hyppigere almindelige firben. Flere steder i Kolding Ådal systemet synes dog velegnet for arten, og den kan måske også findes andre steder i kommunen.

I forbindelse med projektet sker der ingen ændringer af de nærliggende beskyttede naturarealer. Det vurderes derfor, at levevilkårene for markfirben i området forbliver uændret som følge af projektet.

Padder

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) yngler i rene, solbeskinnede, ofte små vandhuller under 100 m². De små larver bliver spist af fisk, men er der tæt undervandsvegetation i vandhullet kan de gemme sig deri. De voksne kan træffes i forurenede og skyggede vandhuller, men her yngler de ikke. Ofte ligger ynglevandhullerne i eller i nærheden af skov. Stor vandsalamander er tæt knyttet til sit ynglevandhul, og de voksne opholder sig for det meste i det eller i nærheden.

Stor vandsalamander forekommer ret hyppig i det meste af Danmark. Den er gået kraftigt tilbage i de sidste 100 år. I Kolding Kommune er stor vandsalamander fundet ret hyppigt i forbindelse med eftersøgning af andre padder. Den er især fundet i en del løvfrøvandhuller beliggende i nærheden af småskove.

Det kan ikke udelukkes at stor vandsalamander findes i nogle af vandhullerne omkring bedriften. Det vurderes, at bræmmerne omkring søerne er med til at sikre, at markdriften ikke påvirker søerne, at der ikke vil være en negativ påvirkning af vandhullerne som levested for stor vandsalamander, eftersom ammoniakdepositionen er meget begrænset til de nærliggende vandhuller. Det vurderes derfor, at projektet ikke vil få negativ indvirkning på arten og dens levesteder.

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) yngler især i næringsfattige, evt. brunvandede søer, tørvegrave og moser omgivet af større arealer med ekstensiv drift, hvor den ofte opholder sig udenfor yngletiden. Uden for yngletiden træffes den tæt ved sit ynglested.

I Kolding Kommune er kendskabet til forekomsten af spidssnudet frø ret begrænset, da der ikke foreligger en samlet registrering. I forbindelse med eftersøgninger af andre padder er den

blevet registreret som sjældnen og spredt over det meste af kommunen. I Svanemosen og i Nørremosen ved Skærsø er der store ynglebestande.

Det kan ikke udelukkes, at den findes i vandhuller i nærområdet, men da antallet og omfanget af vandhuller, søer og engarealer ikke ændres i forbindelse med projektet, forventes ingen negativ påvirkning af eventuelle levesteder for spidssnudet frø.

Løvfrø (*Hyla arborea*) yngler især i varme, solbeskinnede, vegetationsrige, lavvandede damme nær buskads eller skovbryn. Uden for yngletiden opholder den sig i solbeskinnede buskads ofte af brombær eller i skovbryn nær yngle vandhullet.

I Kolding kommune forekommer løvfrøen ret hyppig på Stenderup-halvøen, omkring Almind-Viuf og ved Stepping. Vejle amt har gjort en stor indsats for arten, og bestanden er 10-doblet siden 1990. Den er dog gået tilbage siden 2004 efter at amtets indsats er ophørt.

Løvfrøen er i 2009 registreret i mange af vandhullerne ved bedriften, det nærmeste vandhul hvori der er registreret løvfrø ligger 200 m sydøst for ejendommen. Det vurderes, at der ikke vil være en negativ påvirkning af vandhuller på arealerne, som følge af projektet, idet der ikke foretages ændringer af vandhullerne og ammoniakdepositionen er lav.

Løgfrø (*Pelobates fuscus*) yngler i solbeskinnede, rene vandhuller og småsøer uden fisk ofte omgivet af ekstensiv drevne arealer. Uden for yngletiden forekommer den især på arealer med løs jord eller sand, hvor den nemt kan grave sig ned. Den er kun aktiv om natten, hvor den søger føde på åbne arealer som enge, moser, heder, overdrev og dyrkede marker. Den er sjældnen i Danmark og er gået voldsomt tilbage. Den er fundet spredt over det meste af landet med de største bestande i det vestlige Sønderjylland, på Djursland og på Viborg-egnen.

I Kolding Kommune er løgfrøen kendt fra et vandhul nær Vamdrup, hvor der er en meget lille og stærkt truet bestand.

Den blev eftersøgt i 2010 og 2011 uden held, og i 2012 og 2013 blev der udsat haletudser af løgfrøer ud i restaurerede vandhuller i området mellem Drenderup og Vamdrup. Den kan måske findes andre steder f.eks. i den sydvestlige eller nordvestlige del af kommunen, da løgfrø er kendt fra den nordlige del af Haderslev kommune samt nord og vest for Skærsø. Truslerne mod arten vurderes at være isolation og ødelæggelse af yngleområdet, da den har en meget ringe spredningsevne.

Pga. afstanden til vandhullet med Løgfrøen vurderes det, at der ikke vil være en negativ påvirkning af arten.

Hverken klokkefrø (*Bombina bombina*), springfrø (*Rana Dalmatina*), grønbroget tudse (*Bufo viridis*) eller Strandtudse (*Bufo calamita*) findes så vidt vides ikke i Kolding Kommune.

Fisk

Snæbel (*Coregonus lavarethus*) findes kun i Vadehavet og den yngler kun i vandløb, der udmunder i Vadehavet, herunder Konge Å og Ribe Å.

Arealerne omkring bedriften afvander ikke til Vadehavet, derfor påvirker projektet ikke snæbelen. Det vurderes på denne baggrund, at udvidelsen ikke vil medføre en negativ påvirkning af arten og dens levesteder.

Insekter og andre leddyr

I Kolding Kommune er grøn mosaikguldsmed (*Aeshna viridis*) set uregelmæssigt i Svanemosen - sidst i 2006. Den er tæt knyttet til vandplanten krebseklo, som den borer sine æg ind i. Der er ikke krebseklo i nogle af søerne i Svanemosen, men grøn mosaikguldsmed kan også bore sine æg ind i andre sumplanter som dunhammer og pindsvineknop. Der findes dog krebseklo

i søer i nærheden af Svanemosen, hvor den måske kan have ynglet. Grøn mosaikguldsmed er kendt fra Svanemosen syd for Kolding og det sydvestlige Sønderjylland.

Stor kærguldsmed (*Leucorrhinia pectoralis*) yngler især i sure, næringsfattige, brunvandede småsøer, tørvegrave og moser med rig vegetation af vandplanter og tørvemoser. I Kolding Kommune er stor kærguldsmed kun kendt fra Svanemosen med et fund i 2003, men er ikke set siden. Efter omfattende rydninger i Svanemosen i forbindelse med et genopretningsprojekt, synes området dog velegnet for arten, og det er muligt, at den kan genindvandre.

Eremit (*Osmoderma eremita*) og Stellas Mosskorpion (*Anthrenochernes stellae*) er ikke kendt fra Kolding Kommune. De er blevet eftersøgt i Stenderup Midtskov.

Lys skivevandkalv (*Graphoderus bilineatus*) yngler i næringsfattige, klare eller brunvandede søer med rig bredvegetation ofte af hængesæk. Den er meget sjælden i Danmark og i Jylland kendes den kun fra Skærsø (Kolding Kommune). Den har ynglet i de oversvømmede lavninger langs bredden og i tilstødende gamle afvandingskanaler. Den overvåges i NOVANA-programmet af Miljøcentret, hvor den blev set i 2004, men ikke i 2007. Den kan dog godt være der endnu.

Bred Vandkalv (*Dytiscus latissimus*) kendes ikke fra Kolding Kommune.

På grund af afstanden til de kendte levesteder vurderes det, at projektet ikke har nogen negativ indvirkning på disse arter eller deres levesteder.

Muslinger og andre bløddyr

Flodperlemusling (*Margaritifera margaritifera*) kendes kun fra Varde Å – den har desuden været udsat i Skjern Å, Sneum Å samt Kongeåen, men der er ikke kendskab til, om arten har klaret sig.

Tykskallet malermusling (*Unio crassus*) har tidligere været kendt i både Jylland, Fyn og Sjælland, men dens bevaringsstatus i Jylland er p.t. ukendt.

Det vurderes, at projektet ikke vil få indvirkning på muslingearter opført på bilaget, da arealerne omkring bedriften ikke afstrømmer til ovennævnte vandløbssystemer.

Sump-vindelsnegl, skæv vindelsnegl

Arterne er på Habitatdirektivets bilag II og er en del af udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 96 – Lillebælt. De to mest sjældne arter - sump-vindelsnegl og skæv vindelsnegl lever af bakterier, der trives bedst ved moderat fugtighed, højt pH og højt calcium-indhold. Arterne findes derfor kun på ekstensivt græssede, ugødskede, kalkholdige og moderat fugtige lokaliteter og truslerne imod dem er derfor gødskning, tilgroning og afvanding/dræning.

De to sjældne vindelsnegle er ikke fundet i Kolding Kommune i NOVANA-overvågningen i 2005-2007. Sump-vindelsnegl blev fundet i Fredericia Kommune ved Spang Å i Elbodalen og i Taulov Sø i store mængder nær grænsen til Kolding Kommune. Den er desuden fundet på spredte, kystnære lokaliteter på Sydvestfyn og i Sønderjylland syd for Haderslev Fjord. Skæv vindelsnegl er fundet et par steder på Sydvestfyn.

Det vurderes, at projektet ikke vil få en negativ indvirkning på arterne og deres levesteder, da de ikke findes i nærheden af bedriften.

Karplanter og mosser

Der findes 7 plantearter på habitatdirektivets bilag IV: enkelt månerude, vandranke, liden najade, fruesko, mygblomst, gul stenbræk og krybende sumpskærm. Kun gul stenbræk har vokset i Kolding Kommune i en mose nær Gravens i slutningen af 1800-tallet og ikke set siden.

Der findes 2 arter af mosser på habitatdirektivets bilag IV: grøn buxbaumia og seglmos. Ingen af disse er kendt fra Kolding Kommune.

Samlet vurdering

Det vurderes i henhold til habitatdirektivet, at det er uden for enhver videnskabelig tvivl, at projektet kan have en skadevirkning på Bilag IV-arternes yngle- eller rasteområder. Derfor vurderes det, at en nærmere konsekvensvurdering ikke er nødvendig.

Udklip fra vejledningen til habitatbekendtgørelsen – juni 2011 – miljøministeriet.

Det skal vurderes om projektet kan påvirke Bilag IV-arterne væsentligt. Det er en væsentlig påvirkning, hvis projektet risikerer at skade bevaringsmålsætningen eller hvis den gunstige bevaringsstatus ikke kan opretholdes/opnås.

Bevaringsstatus afhænger af den nuværende tilstand såvel som prognosen for dens udvikling.

En *arts* bevaringsstatus anses for gunstig, når:

- 1) data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder,
- 2) artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
- 3) der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på lang sigt at bevare dens bestande.

Bilag 7 - Natura 2000 område "Lillebælt" (N112)

Natura 2000 området "Lillebælt" består af habitatområde "Lillebælt" (H96), fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47) og Ramsarområde "Lillebælt" (R15)¹. Habitat- og fuglebeskyttelsesområderne er udpeget for at beskytte en række naturtyper og arter, som udgør områdernes udpegningsgrundlag.

Områdebeskrivelse og vigtigste naturværdier

Natura 2000-området dækker et areal på 35.043 ha, hvoraf ca. 28.000 ha er hav og resten er land.

Natura 2000-området omfatter Lillebælt fra Jylland til Fyn og fra Gamborg Fjord i nord til Halk Nor i syd. Havområdet har et opland på ca. 46.000 ha. Lillebælt er et særpræget havområde med lave og dybe områder, som mod nord indsnævres til en flodlignende rende med op til 80 meters dybde. Stærk strøm udsætter kysterne for erosion og materialet aflejres andre steder som krumodder og strandvolde. Hele havområdet udgøres af habitattyperne lavvandede bugter, sandbanker, rev, kystlaguner og mudder- og sandflader. Der er flere større krumoddekomplekser, der nu er sammenvoksede og dækkede af strandeng med naturlige tidevandsrender og ofte med kystlaguner bagved. De vigtigste er Halk Nor, Bankel sø, Hejlsminde Nor, områder på Årø og Bågå, Flægen og Emtekær Nor.

De mange store og små kystlaguner er værdifulde levesteder for bundfauna- og flora samt betydningsfulde overvintrings- og yngleområder for fugle. Særligt om Hejls Nor kan nævnes, at området består af 84 ha land og 192 ha vand. Hejls Nor er en lavvandet kystlagune med brakvand omgivet af strandenge og rørskov. Hejls Nor har ferskvandstilløb fra Kær Mølleå, Aller Å og Hejls Å og har forbindelse med Lillebælt gennem en rende ved Hejlsminde. Hejlsminde Nor er et væsentlig levested for flere sjældne fugle- og plantearter og benævnes som et trækfuglereservat. Både rørhøg, klyde og isfugl har potentielt levested i Hejls Nor.

Langs kysten og på øerne findes der endvidere værdifulde strandenge, overdrev og rigkær. I Kolding Kommune kan særligt nævnes, at der ved Stenderup hage findes små arealer med strandenge og rigkær, og der er her veludviklede stenstrande med én- og flerårig vegetation.

Lillebælt er udpeget som levested for 10 arter af ynglefugle og 5 arter af trækkende vandfugle. Marsvin er udbredt i farvandet, især i områdets nordlige del.

Nedenfor ses udpegningsgrundlag for Natura 2000-området Lillebælt (112).

Fuglebeskyttelsesområde nr. 47	
Sangsvane (T)	Plettet rørvagt (Y)
Bjergand (T)	Klyde (Y)
Ederfugl (T)	Brushane (Y)
Hvinand (T)	Fjordterne (Y)
Toppet skallesluger (T)	Havterne (Y)
Havørn (Y)	Dværgterne (Y)

¹ Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. De er derfor udpeget som Ramsarområder af det enkelte land.

Rørhøg (Y)	Mosehornugle (Y)
Engsnarre (Y)	

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Habitatområde nr. 96	
Naturtyper	
Sandbanke (1110)☐	Kransnålalge-sø (3140)
Vadeflade (1140)	Næringsrig sø (3150)
*Lagune (1150)	Vandløb (3260)
Bugt (1160)	Kalkoverdrev (6210)
Rev (1170)	*Surt overdrev (6230)
Strandvold med flerårige planter (1210)	Tidvis våd eng (6410)
Strandvold med flerårige planter (1220)	Urtebræmme (6430)
Kystklint/klippe (1230)	Nedbrudt højmoser (7120)
Enårig strandengsvegetation (1310)	*Kildevæld (7220)
Strandeng (1330)	Rigkær (7230)
Forklit (2110)	*Bøg på mor (9110)
Hvid klit (2120)	*Bøg på muld (9130)
*Grå/grøn klit (2130)	Ege-blandskov (9160)
	Skovbevokset tørvemoser (91D0)
	Elle- og askeskov (91E0)
Arter	
Skæv vindelsnegl (1014)	Marsvin (1351)
Sumpvindelsnegl	

☐ naturtypenr.

* prioriteret naturtype

Miljøtilstand for det marine område i Lillebælt

For det marine område i Lillebælt vurderes den samlede miljøtilstand ikke at være opfyldt, idet den afviger fra den generelle miljøkvalitetsmålsætning om et upåvirket eller kun svagt påvirket plante- og dyreliv. Opfyldelse af den generelle målsætning for Lillebælt forudsætter en

permanent reduktion af udledningerne af næringssalte, herunder især kvælstof fra diffuse kilder og af udledningerne af miljøfremmede stoffer.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstofbelastning: Kystlagunerne vurderes alle at være påvirkede af næringssalte med kraftig algevækst til følge. Ålegræs kan ses som et eksempel på bundflora, som påvirkes af næringsstofudvaskning. Flere fuglearter er direkte afhængige af ålegræs som fødegrundlag, og andre fuglearter fouragerer på fisk og invertebrater, som er afhængige af ålegræsbankernes tilstedeværelse.

Den generelle eutrofiering med luftbårne kvælstofforbindelser påvirker strandengene, overdrevene og rigkærene. For rigkærene vurderes tilledning af drænvand fra de intensivt dyrkede arealer også at være en trussel.

Tilgroning: Langs kysten er der massive tilgroningsproblemer i hovedparten af områdets strandenge og rigkær. På kystskrænten ved Stenderup hage, som er en potentiel (6230) og har en stor bestand af fjerknopurt, er der behov for en pleje i form af rydning for at fremme den lysåbne vegetation. Der er indgået aftale herom.

Unaturlige vandstandsforhold: Hydrologien i dele af habitat-områdets landområder er stærkt påvirket.

Andre trusler: Strandengene invaderes generelt af Rynket Rose, der breder sig langs strandene og på strandengene. Bjørneklo forekommer i den nordlige del af habitatområdet. Forstyrrelser fra færdsel og rekreative aktiviteter er en trussel mod flere af områdets ynglefugle samt rastende fouragerende havfugle.

Kilder

Natura 2000 plan 2010-2015, Lillebælt, Natura 2000-område nr. 112, Habitatområde H96, Fuglebeskyttelsesområde F47, år 2011 samt tilhørende baggrundsrapporter.

Vandplan 2010-2015 Lillebælt/Jylland, Hovedvandopland 1.11, Vanddistrikt Jylland og Fyn, år 2011 samt tilhørende baggrundsrapporter.